

De Fabel

krant tegen racisme

van de illegaal

nr. 99

maart/april

2009

www.defabel.nl

Nieuw zorgsysteem werpt veel drempels op voor illegalen

Sinds 1 januari 2009 geldt een nieuw systeem voor “medisch noodzakelijke zorg” aan illegalen. Ondanks een aantal verbeteringen blijft de toegankelijkheid van de zorg aan illegalen onder zware druk staan, zoals ook blijkt uit de reacties van steungroepen. CDA-minister Ab Klink van Volksgezondheid, Welzijn en Sport probeert de problemen te bezweren met “monitoring”.

Met van kiespijn vertrokken gezichten, zo komen mensen zonder verblijfsrecht vaak de wachtkamerruimte van De Fabel van de illegaal binnen. Tot eind 2008 belde De Fabel dan “de tandarts van de week” die de spoedgevallendienst draaide. Meestal kon de illegaal daar dan snel terecht. Kon die de kosten niet zelf betalen, dan gaf De Fabel een formulier mee van stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden (GIL). GIL waakt over de toegankelijkheid van de zorg aan illegalen en regelde in de Leidse regio de uitbetalingen van het voormalige Koppelingsfonds. Maar vanaf begin 2009 worden de meeste tandartskosten niet meer vergoed. Inmiddels heeft De Fabel al tegen menig straatarme en pijn lijdende illegaal moeten vertellen dat hij de meeste tandartszorg zelf dient te betalen.

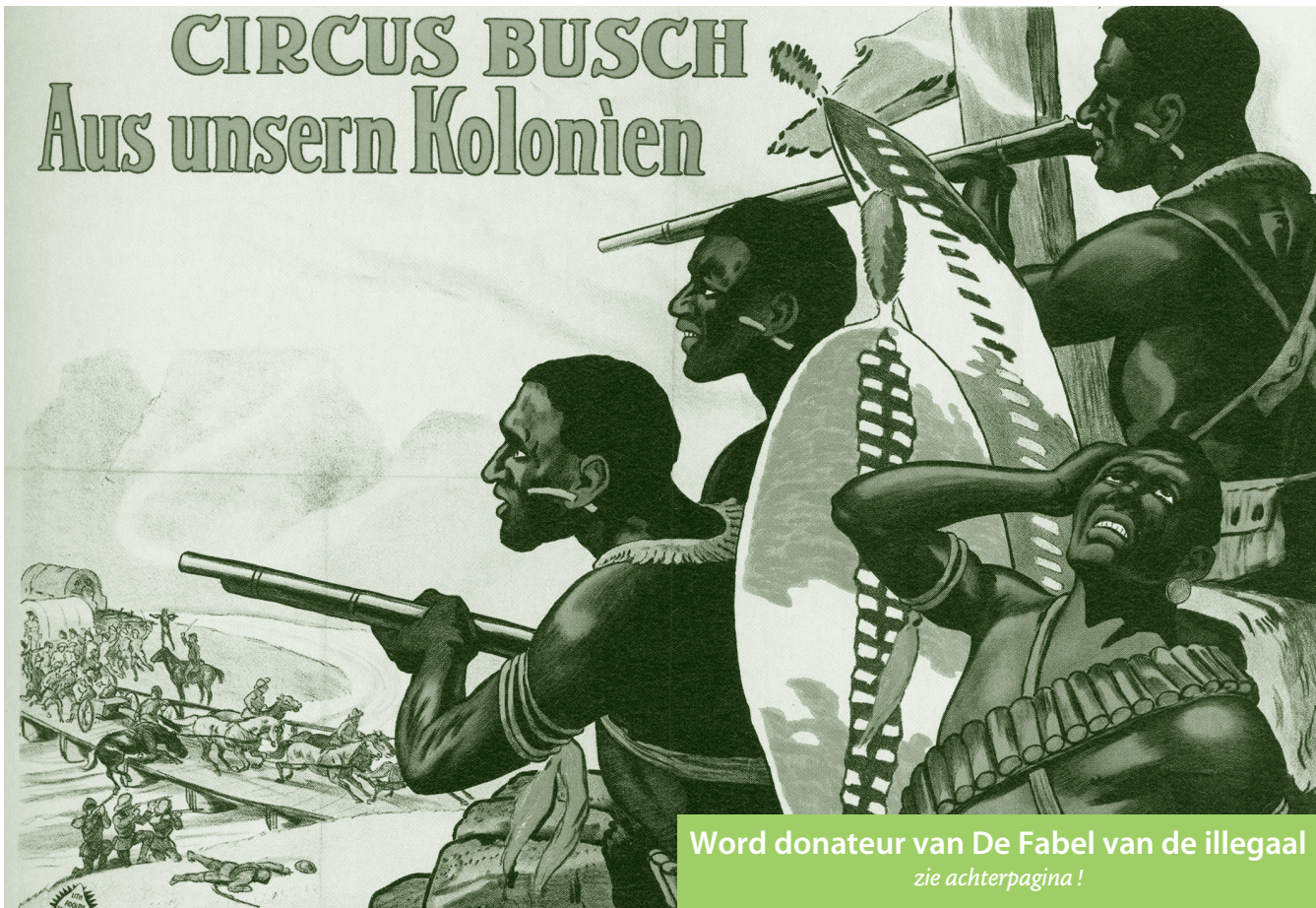
Ziekenhuisbalies

Illegalen mogen zich niet verzekeren en moeten volgens de regels in principe zelf de kosten van medische zorg ophoesten. Alleen als ze kunnen aantonen dat ze geen geld hebben, vergoedt de overheid de kosten, en lang niet altijd. Tot 2009 kon de zorgverlener de kosten in dit soort gevallen declareren bij het Koppelingsfonds, dat “medisch noodzakelijke zorg” vergoedde conform het basiszorgverzekeringspakket. Eerstelijnszorg als huis- en tandarts, inclusief alle zorg rond zwangerschap en bevalling, kon volledig worden vergoed. Tweede- en derdelijnszorg werd niet of slechts gedeeltelijk vergoed. De rest moest door de zorgverleners administratief afgeboekt worden via de post “dubieuze debiteuren”.

Ziekenhuizen en andere specialistische instellingen liepen dus het risico dat ze hun geld voor de behandeling niet kregen. Dat risico wentelde men veelal af op de illegalen. Ze werden dan onder druk gezet

om te betalen, hoewel verreweg de meesten geen regulier inkomen hebben en moeten leven van wat anderen hen geven. Zo werd deze zorg voor illegalen vaak moeilijk toegankelijk of zelfs onbereikbaar. Nog voordat de medische noodzaak tot zorg was vastgesteld door een specialist, liepen ze bij de ziekenhuisbalies vaak al tegen problemen aan. Zo werden velen gedwongen om akkoord te gaan met een afbetalingsregeling, nog voordat de behandeling was begonnen.

Vervolg op pagina 2

Word donateur van De Fabel van de illegaal
zie achterpagina !

Zwarte mensen in Europese dierentuinen

Tot 10 mei 2009 is in Teylers Museum in Haarlem nog de prachtige tentoonstelling “De exotische mens. Andere culturen als amusement” te bezichtigen. De samenstellers hebben veel materiaal bijeengebracht over de mensentuinen die rond 1900 zo populair waren in Nederland en de rest van West-Europa. Helaas is deze racistische traditie nog niet echt ten einde.

Voordat het tentoonstellen van mensen uit niet-westerse landen een grote vlucht nam, werden er al regelmatig individuen uit de koloniën voor ‘de wetenschap’, maar vooral ter vermaak, rondgevoerd langs de grote Europese steden. Dat lag in de lijn van de lange traditie van het exploiteren van gehandicapten op bijvoorbeeld kermissen en in circussen. Het ging daarbij vaak om opvallend grote en kleine mensen, vrouwen met een baard of siamese tweelingen. Ook de eerste koloniale onderdanen die werden rondgevoerd waren vaak gehandicapt, en werden gepromoot onder het mom van nieuw ontdekte “mensenrassen”. Vanaf 1875 ging het echter om steeds grotere groepen. In de periode tot 1940 werden zo honderden gezelschappen naar Europa gehaald, soms met tientallen of zelfs honderden leden. Ze werden tentoongesteld in dierentuinen, circussen, jaarmarkten en op wereldtentoonstellingen. Men sprak van “Völkerschau”, negerdorp of human zoo. Die evenementen trokken tot tienduizenden bezoekers per dag. Ook in Nederland werden er in die periode tientallen van georganiseerd. Surinamers en Javanen waren bijvoorbeeld te bezichtigen op de koloniale tentoonstelling van 1883 en op de tentoonstelling vrouwenarbeid van 1898. Marokkanen zaten in het Paleis voor Volksvlijt in 1906 en opnieuw in 1912.

De tentoongestelde koloniale onderdanen werden ter plekke ook bestudeerd en opgemeten door wetenschappers. Velen van hen meenden dat zwarte mensen evolutionair gezien dichterbij de dieren stonden dan witte, en dat rechtvaardigde direct ook het gebruik van dierentuinen. De “exotische mensen” werden meestal tentoongesteld in een “authentieke” setting met hun “typische hutten en huisraad” en ze moesten vaak hun huisvlijt tonen en “authentieke” dansen uitvoeren. Ook werd er wel paard gereden en waren er geësceneerde gevechten. De witte bezoekers waren nieuwsgierig naar de hen onbekende

huidskleur, kleding en gewoonten van “exotische mensen”. Maar ze kwamen ook om te griezelen van hun vermeende onbeschaafde, wilde en primitieve aard. En veel Europeanen werden ook stiekem aangetrokken door hun eigen racistische projecties van zedeloosheid en een vrijere seksualiteit. De nu in Teylers Museum geëxposeerde grote kleurige aankondigingsaffiches sloten mooi aan bij al die verwrongen ideeën rond “de koloniale volkeren”. Verder zijn er onder meer ook borstbeelden, maskers, foto’s en filmpjes uit die tijd te zien, en moderne kunst die kritiek levert op de mensenshows.

Morele reflex

Een interessante reactie op de Haarlemse tentoonstelling kwam van de auteur Peter Delpout in een recensie in NRC Handelsblad.¹ Delpout betreurt het dat de samenstellers van de tentoonstelling willen voorkomen dat het net als vroeger weer zou uitdraaien op het eenzijdig bekijken van de ander. Hij had zichzelf juist “een historische sensatie” gewenst. Natuurlijk is hij tegen racisme, maar hij had toch graag eens dezelfde onbevangen nieuwsgierigheid willen voelen die zijn in de negentiende eeuw geboren opa en oma gehad zouden hebben bij zo’n mensententoonstelling. De aanwezige kritische moderne kunst werkte echter op hem als “de vingerwijzing van een strenge, politiek correcte juf”. Delpout: “De hele expositie is doordrongen van de morele reflex die in het huidige tijdsgewricht van schaamte en excuses over slavernij en koloniaal verleden, nauwelijks meer lijkt te bedwingen.” De behoedzaamheid van de samenstellers was echt niet nodig geweest, meent hij, want “geen zinnig mens” zou nog het racistische wereldbeeld van destijds onderschrijven.

Vervolg op pagina 6

LUMC-ziekenhuis in Leiden.

Het Leiderdorpse Rijnland Ziekenhuis bijvoorbeeld liet tot voor kort via een ingesproken boodschap telefonisch weten dat onverzekerde patiënten niet worden geholpen, wat volstrekt in strijd is met de regels en uiteraard ook met de medische ethiek. Gelukkig blijken diverse artsen in dat ziekenhuis ondanks de afwijzende mededeling wel bereid om te helpen. Door dit soort willekeur blijft de verwarring onder illegalen over de toegang tot zorg groot. Het Rijnland Ziekenhuis is geen uitzonderingsgeval. Landelijk gezien lukt het veel illegalen niet om op eigen kracht zorg te krijgen, ook niet met een verwijsbrief van een huisarts. Dat is de jarenlange ervaring van talloze belangenbehartigers, hulpverleners en onderzoekers, die uitgebreid is gedocumenteerd in tv-reportages, artikelen en onderzoeksrapporten.¹

Structureel

Na Kamervragen en rechtszaken² droeg de regering in 2006 de Inspectie voor de Gezondheidszorg op om de problemen bij de toegang tot medische zorg voor illegalen te onderzoeken. De Inspectie concludeerde ten onrechte dat die problemen geen structureel karakter hadden. Daarop liet Klink de Tweede Kamer weten dat er niet veel aan de hand leek. Wel zou onduidelijk zijn welke zorg als “medisch noodzakelijk” gedefinieerd zou moeten worden. Medische belangenorganisaties als Lampion en Dokters van de Wereld gaven de Inspectie de wind van voren over deze conclusie. Ze verwijten de Inspectie onder meer dat er geen deugdelijk onderzoek onder huisartsen is gedaan, dat de rapportage misleidende fouten bevat en dat onwelgevallige cijfers niet zijn opgenomen. Het Inspectie-onderzoek schetste dus een veel te positief beeld van de zorg aan illegalen. Tijdens de inventarisatie door de Inspectie had Dokters van de Wereld een lijst van 52 “incidenten” opgesteld en overhandigd aan de onderzoekers. Inmiddels heeft men in anderhalf jaar tijd 198 zaken gedocumenteerd waaruit blijkt dat de toegankelijkheid van ziekenhuizen voor illegalen juist een structureel probleem is.

In 2007 heeft de commissie-Klazinga richtlijnen opgesteld voor huisartsen en specialisten over de omgang met dilemma’s rond zorgplicht en financiën, en over de definitie van “medisch noodzakelijke zorg”.³ Volgens de commissie moet voorop staan dat medici voor alle patiënten een zorgplicht hebben. Ze dienen zonder onderscheid de meest doeltreffende, efficiënte en patiëntgerichte hulp te bieden. Illegalen hebben net als Nederlanders recht op zorg, aldus de commissie. Financiële factoren horen daarbij van ondergeschikt belang te zijn als die ten koste gaan van de gezondheid van de patiënt.

Zwakste schouders

De nieuwe Zorgverzekeringswet die op 1 januari 2009 inging moest een einde maken aan het ingewikkelde systeem van het Koppelingsfonds en de regeling “dubieuze debiteuren”. Volgens de overheid was het de bedoeling om de toegankelijkheid van de zorg te vergroten. De centenkwesitie zou geen blokkade meer moeten vormen om medische zorg te krijgen. Toch blijft het uitgangspunt dat de illegale patiënt in principe zelf moet betalen voor de aan hem verleende zorg. Als dat niet mogelijk blijkt, dan kan de zorgverlener een beroep doen op de nieuwe financieringsregeling van de zorg aan illegalen, die deel uitmaakt van de Zorgverzekeringswet en wordt uitgevoerd door het College Voor Zorgverzekeringen (CVZ).

Op papier lijkt Klink rekening te willen houden met de aanbevelingen van de commissie-Klazinga. Maar in de praktijk van de nieuwe regeling trekt hij zich er weinig tot niets van aan. De nieuwe regeling schept nieuwe drempels en verstevigt al bestaande. In principe wordt voortaan 80 procent van alle door zorgverleners gemaakte kosten vergoed. De tweede- en derdelijnszorg gaat weliswaar beter gefinancierd worden dan voorheen, maar nog steeds worden illegalen geacht een eigen bijdrage te betalen. Gaat het om zeker niet zeldzame rekeningen van duizenden euro’s, dan moet de illegale patiënt zelf honderden of duizenden euro’s zien op te hoesten. Dat is voor verreweg de meesten simpelweg onmogelijk. De eerstelijnszorg gaat er zelfs op achteruit: de huisarts krijgt nog maar 80 procent vergoed en de tandartszorg aan volwassenen vanaf 22 jaar wordt helemaal niet meer vergoed. Te verwachten valt dat illegalen met tandpijn de tandarts veelal zullen moeten mijden en zich bij de huisarts of rechtstreeks bij de spoedeisende hulp van ziekenhuizen zullen melden. Dat levert extra druk op voor andere medici dan degene die juist de aangewezen persoon is bij tandpijn, de tandarts dus. Tandartszorg aan illegalen jonger dan 22 jaar wordt weer wel vergoed, voor 80 procent, evenals kaakchirurgie in het ziekenhuis. Klinks idee achter dit vergoedingensysteem is dat de zorgverleners nu eenmaal “een eigen ondernemingsrisico” hebben. Dat risico zullen velen naar verwachting afwentelen op de zwakste schouders die zo de zwaarste lasten zullen moeten dragen, de illegalen dus. Overigens wordt de zorg rond zwangerschap en bevalling, en preventieve jeugdgezondheidszorg als bezoeken aan het consultatiebureau en inentingen wel voor 100 procent vergoed.

Contracten

Een ander onderdeel van de nieuwe regeling vormt “de planbare zorg”, die alleen nog maar wordt vergoed aan instellingen waarmee het CVZ een contract heeft afgesloten. Het gaat dan onder meer om ziekenhuizen, thuiszorgorganisaties, psychiatrische hulp en apothekers. Het percentage van de vergoeding kan per contract verschillen. Nu al is duidelijk dat de bereikbaarheid van deze gecontracteerde instellingen te wensen overlaat. Zo is in sommige provincies met slechts één ziekenhuis een contract afgesloten, wat de illegale patiënt natuurlijk op fikse reiskosten kan jagen. In sommige regio’s is deze zorg überhaupt nog niet geregeld, omdat nog geen enkel ziekenhuis bij het CVZ heeft aangegeven een contract te willen afsluiten. Een ander probleem is dat de overheid de goedkoopste en niet per se de beste aanbieder van zorg kan contracteren, wat het recht op de meest doeltreffende en efficiënte zorg ondermijnt.

De nieuwe regeling heeft een stroom van frustratie opgeroepen onder belangenbehartigers van illegalen. Klink heeft de te verwachten problemen afgedaan met de belofte om te gaan “monitoren”. Als na een half jaar blijkt dat bepaalde zorg om financiële redenen toch niet toegankelijk blijkt, dan is hij alsnog bereid om de wet aan te passen, zo liet hij weten. Belangenorganisaties voor illegalen roepen daarom op om alle gerezen problemen te documenteren. Registratieformulieren daartoe zijn te downloaden van de website van Lampion, een landelijk informatie- en adviespunt over zorg aan illegalen.⁴ Natuurlijk blijft uiteindelijk de enige echte oplossing dat het iedereen in Nederland wordt toegestaan om zich te verzekeren.

Ellen de Waard
Harry Westerink

Noten

- ¹ Zie bijvoorbeeld: “Scherpe kritiek op belabberde medische zorg aan illegalen”, Ellen de Waard en Harry Westerink. In: *Fabel Archief* <www.gebladerte.nl/11328f84.htm>.
- ² “Apartheid in de gezondheidszorg”, Ellen de Waard. In: *Fabel Archief* <www.gebladerte.nl/11306f82.htm>.
- ³ “Nieuwe wet voor medische zorg aan illegalen schiet tekort”, Harry Westerink. In: *Fabel Archief* <www.gebladerte.nl/11405f91.htm>.
- ⁴ *Lampion-website* <www.lampion.info>.

Praatjesmaker

Waarom een steen?

Rechter: “Klopt het dat je een steen hebt gegooid naar de cameraman?”

Bilal: “Ja.”

Rechter: “Waarom heb je dat gedaan?”

Bilal: “Ze kwamen ons weer belachelijk maken weet je. Laatst waren ze ook gekomen om alleen maar slechte dingen over ons te zeggen. Nu kwamen ze weer weet je. En wij zaten daar met een paar vrienden. We wilden niet dat ze weer slechte dingen over ons zouden zeggen. We gingen naar ze toe en zeiden dat ze weg moesten uit onze wijk. Maar ze gingen niet weet je.”

Rechter: “Hoe werden jullie belachelijk gemaakt dan?”

Bilal: “Jullie praten alleen maar slecht over ons weet je. Moslims dit, moslims dat. Ik weet dat wel. Ik zie elke dag vroeg wat er over ons staat in de Telegraaf. Ik ben krantenjongen en ik kijk altijd in de krant weet je. Een keer stond er dat onze ouders ons niet goed opvoeden, dat is belachelijk weet je. Mijn ouders hebben mij goed opgevoed. Ik weet wat wel mag en wat niet mag. Ik mag heel veel dingen niet van mijn ouders. Was laatst demonstratie weet je, en ik mocht niet gaan van mijn ouders. Ze zijn een beetje bang weet je. Maar ik niet. Ik heb er gewoon schijt aan weet je. Ik ga gewoon. Ik ben ook geweest naar die demonstratie van Gaza. Dat is niet normaal meer weet je. En jullie hebben een hekel aan ons. Dat weet ik gewoon. Kijk wat Israël doet. En jullie steunen Israël weet je. En ik zie op Youtube wat die Amerikanen allemaal doen met vrouwen en kinderen daar. Dat is niet normaal meer. En jullie steunen die oorlog weet je.”

Rechter: “Maar hoe werden jullie belachelijk gemaakt in de media?”

Bilal: “Jullie media klopt niet weet je. Ik kijk naar nieuws over Gaza op de Nederlandse tv. Dat is heel anders dan Al Jazeera weet je. Maar in Nederland laten ze dat expres niet zien. En als een moslim iets zegt op tv, worden jullie gelijk boos. Maar die Wilders mag alles zeggen en doen weet je. Daar zeggen jullie niets van. Nederlanders mogen alles en wij mogen niets. Mijn broer heeft een baan, maar hij mag niet bidden tijdens werk. Hij vindt dat irritant weet je. En zo’n vriend van mij, Youssef, mag geen baard laten staan. Hij moest zich scheren van zijn baas. Hij had er heel lang over gedaan om zijn baard zo te krijgen, en nu moest ie weg. Hij vond dat echt niet leuk. Hij baalde. Alles heeft zijn grenzen weet je.”

Rechter: “Maar moet je dan met stenen gooien?”

Bilal: “Wij hebben het eerst netjes gevraagd weet je. Maar ze gingen niet weg. Wij wilden niet weer als probleem en slecht opgevoed en moslims dit en moslims dat, wij wilden niet weer zo op tv komen weet je. Jullie moeten ons gewoon met rust laten.”

Cihan Ugural

Oost-Europese arbeidsmigranten goudmijntje voor uitzendbureaus

Meer dan de helft van alle arbeidsmigranten die als uitzendkracht werken, krijgt te maken met malafide uitzendbureaus. Aldus het rapport “Nieuwe grenzen, oude praktijken” van onderzoeksbureau Research voor Beleid (RvB). Vooral Polen, Bulgaren en Roemenen zijn het slachtoffer van onderbetaling en slechte huisvesting.

Werkgelegenheid bij Poolse scheepswerven neemt af.

In Nederland verblijven momenteel meer dan 110 duizend migranten uit de Midden- en Oost-Europese landen (MOE-landen), die sinds 2004 lid zijn van de EU. Het merendeel komt uit Polen. Zo'n 100 duizend MOE-migranten staan ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie (GBA), de rest niet. Inschrijving in de GBA is pas verplicht als ze van plan zijn om langer dan vier maanden in Nederland te blijven. Veel Oost-Europeanen werken hier maar tijdelijk, vaak als uitzendkrachten in de land- en tuinbouw, de bouw, de vleesindustrie en de schoonmaak. Zes op de 10 blijft minder dan vier maanden. In tegenstelling tot voorspellingen van onder meer de vakbonden en de SP over een “vloedgolf” aan Polen,¹ neemt de migratie uit Oost-Europa nauwelijks meer toe. Veel Poolse migranten blijken terug te keren. Voor 1 mei 2007 stelden flink wat uitzendbureaus Polen nog illegaal te werk, omdat een werkvergunning voor hen toen nog verplicht was. Omdat Polen nu niet meer illegaal werken, kunnen uitzendbureaus ook niet meer profiteren van die rechteloze positie. Daarom hebben veel uitzendbureaus hun Polen door Bulgaren en Roemenen vervangen. Die hebben voorlopig nog wel een werkvergunning nodig en kunnen daardoor als illegale arbeiders extra worden uitgebuit.²

Fraude

RvB heeft het onderzoek naar malafide uitzendbedrijven uitgevoerd in opdracht van de Stichting Naleving CAO voor Uitzendkrachten (SNCU). Volgens het rapport overtreden zo'n zesduizend bedrijven regelmatig de regels van de uitzendbranche. Ze geven de migranten minder loon dan volgens de cao verplicht is, ze buiten hen uit op het gebied van huisvesting, ze dragen geen sociale premies af, en ze rommelen met vakantiedagen en -geld. Gezamenlijk hebben malafide bedrijven een omzet van ongeveer een miljard euro per jaar. De totale omzet in de uitzendbranche bedraagt ruim 7 miljard. Jaarlijks gaan zo'n 730 duizend mensen aan de slag als uitzendkracht. In die sector worden “allochtone” arbeiders over het algemeen meer benadeeld dan “autochtone”.

De SNCU is door vakbonden en uitzendbazen in het leven geroepen om fraude aan te pakken. De stichting heeft al voor 2,6 miljoen euro aan boetes opgelegd aan uitzendbureaus die de uitzend-cao hebben overtreden. Daarnaast heeft de SNCU een meldlijn waar bazen en uitzendkrachten misstanden kunnen melden. Maar volgens de stichting moet ook de overheid meer ondernemen. Inmiddels bereidt men een wet voor die het mogelijk moet maken om de inleners, de bedrijven die uitzendkrachten inhuren bij de uitzendbureaus, aansprakelijk te stellen als uitzendkrachten schade lijden door ontduiking van de regels. De SNCU maakt een onderscheid tussen “malafide” en “bonafide” uitzendbureaus, en tussen “oneerlijke” en “eerlijke” concurrentie binnen het kapitalisme. Bonafide uitzendbureaus maken het weliswaar wat minder bont, maar in feite buiten alle uitzendbureaus hun arbeiders uit. Er moet immers winst gemaakt worden.

Huisjesmelkers

Om inzicht te krijgen in malafide uitzendbureaus hield RvB een enquête onder 2.100 uitzendbureaus die zijn aangesloten bij de werkgeversorganisaties ABU en NBBU. Hen werd gevraagd om een schatting te maken van het aantal malafide bureaus, het aantal op malafide wijze bemiddelde uitzendkrachten, en het malafide inleentarief. Ook vroeg RvB naar de herkomstlanden van illegale arbeidsmigranten en naar sectoren met veel malafide bemiddeling. Het gemiddelde malafide inleentarief blijkt 16 euro per uur te bedragen. In de land- en tuinbouw is dat nog lager, namelijk 14 euro. De tarieven van bonafide uitzendbureaus beginnen bij 16 euro en lopen vaak nog op. Omdat de malafide bureaus lagere tarieven berekenen, halen ze hun winst uit praktijken die niet zijn toegestaan volgens de regels in de uitzendsector. Ze betalen bijvoorbeeld slechts het minimumloon, terwijl volgens de cao een hoger loon moet worden betaald. Maar of de bureaus nu “malafide” dan wel “bonafide” worden genoemd, het inleentarief van alle bureaus ligt veel hoger dan het loon dat de arbeider uiteindelijk krijgt. De bureaus verdienen dus allemaal flink aan het vuile, zware, eentonige en slechtbetaalde uitzendwerk.

Nogal wat uitzendbureaus ronselen MOE-migranten al in de herkomstlanden en regelen ook hun huisvesting in Nederland. Die woonruimte blijkt vaak duur en slecht te zijn. Veel arbeiders wonen bij elkaar op kleine kamers in krakkemikkige panden, in caravans of in vakantiehuysjes. De bureaus zijn zo koppelbaas en huisjesmelker tegelijk. Ze hebben er belang bij om de migranten geïsoleerd te houden van de rest van de samenleving. Daardoor kennen de arbeiders hun rechten niet en kunnen ze makkelijker onderdrukt worden. Polen verblijven soms wel met 12 tot 18 mensen in huizen waar volgens de regels slechts vier personen mogen wonen. Ze betalen dan per persoon maandelijks zo'n 400 euro aan huur en hebben geen huurcontract. De huursom wordt door het uitzendbureau ingehouden op hun weekloon. De vakbonden krijgen wekelijks met dit soort wantoestanden te maken. “Nederland heeft een slecht imago gekregen”, aldus Maarten Post van de Hout- en bouwbond CNV. “Jonge Polen gaan liever naar de landen om ons heen naar werk zoeken: België, Engeland, Zweden. En dat is een slecht teken, want vergeet niet dat we de Polen keihard nodig hebben voor onze economie.”³ De CNV-bond heeft een calamiteitenfonds opgezet en vangt zelfs dakloze Polen op in samenwerking met het Leger des Heils. “Misschien niet een taak die je van een vakbond zou verwachten, maar het blijkt nodig.”

Ook werkgeversorganisaties zijn bezorgd over “de imagoschade” die malafide uitzendbureaus veroorzaken. ABU-directeur Jurriën Koops erkent dat de huisvesting bij die bedrijven “vaak een zootje” is. Er is een groot gebrek aan flexwerkers en dus hebben de bazen belang bij een gunstig beeld in het buitenland van het Nederlandse arbeidsklimaat. Koops wijst “de lawine aan negatieve berichtgeving” over Poolse migranten dan ook sterk af. Hij zet een aantal vooroordelen over hen op een rijtje. “‘Ze’ sluiten de dag af met een stevige hoeveelheid bier. ‘Ze’ zijn de Nederlandse taal niet machtig. ‘Ze’ komen met vrouw en kinderen onze kant op en belasten de toch al kwetsbare scholen. Tegen het eind van het jaar als de werkloosheid weer op gaat lopen komt daar ongetwijfeld een klassieker bij: ‘ze’ pikken onze banen in.”⁴ Die beeldvorming leidt volgens de uitzendbaas af van het echte probleem: “de malafide uitzendondernemingen, de louche tussenpersonen, mensenhandelaren en huisjesmelkers die misbruik maken van deze slecht geïnformeerde en kwetsbare groep. Uitbuiting, onderbetaling en beroerde huisvesting zijn het gevolg.” Met dit soort terechte kritiek op de anti-migrantenstermings onder conservatieve beleids- en opiniemakers heten liberale kapitaalbezitters bruikbare Oost-Europese “gastarbeiders” welkom. Maar als de migranten niet langer nodig zijn, dan willen ze hen natuurlijk wel in een handomdraai weer kunnen dumpen in hun eigen land.

Harry Westerink

Noten

1. “Poolse arbeiders inzet discussie tussen liberalen en conservatieven”, Harry Westerink. In: *Fabel Archief* <www.gebladerte.nl/11228f77.htm>.
2. “Oost-Europese arbeidsmigranten ook na EU-uitbreiding uitgebuit”, Ellen de Waard en Harry Westerink. In: *Fabel Archief* <www.gebladerte.nl/11346f85.htm>.
3. “Uitbuiting Polen is slecht, ook voor de economie”, Loman Leefmans. In: *Leidsch Dagblad*, 1.9.2008.
4. “Wees wat zuiniger op die Polen!”, Jurriën Koops. In: *De Volkskrant*, 7.6.2008.

Vingerscan breekt privacy

Nederland ontwikkelt zich razendsnel tot een glazen samenleving waarin niemand meer onbespied door het leven kan. De invoering van de OV-chipkaart, het rekeningrijden en het elektronisch kind- en patiëntendossier dragen daaraan bij. Het laatste wapenfeit van de overheid is de opname van twee digitale vingerafdrukken in het paspoort. Die worden ook opgeslagen in een landelijke database. En daaruit kan de politie weer naar hartelust putten.

Geef je middelvinger aan de scanners.

Sinds 2006 zit in nieuwe Nederlandse paspoorten een chip met daarop een biometrische scan van het gezicht van de houder. Met die scan worden specifieke lichaamskenmerken van een persoon vastgelegd, waarmee die wordt onderscheiden van anderen. Doordat de gegevens in een chip zijn opgeslagen, is machinale vergelijking mogelijk. Als gevolg van Europese wetgeving moeten nu ook twee digitale vingerscans van iedereen ouder dan 12 jaar aan de chip toegevoegd worden. In januari 2009 stemde de Tweede Kamer in met een wetswijziging die dat mogelijk maakt. Alleen de SP, GroenLinks, D66 en de Partij voor de Dieren stemden tegen.

Informatieschat

Als gevolg van de wetswijziging moet iedere Nederlander vanaf 28 juni 2009 twee digitale vingerafdrukken afstaan bij de aanvraag van een nieuwe identiteitskaart. De vingerafdrukken worden op het gemeentehuis gescand met een zogeheten vingerscanner, en op de chip in het paspoort gezet. De scans worden ook centraal opgeslagen in een landelijke digitale database. Dat biedt een schat aan informatie voor politie en Justitie. Een Officier van Justitie mag namelijk onder de nieuwe wetgeving informatie uit de database opvragen om de identiteit van anonieme verdachten te achterhalen. Ook mag die officier informatie opvragen “in het belang van het onderzoek in geval van een misdrijf”. Concreet betekent dit dat het een fluitje van een cent is voor een officier om aan de hand van op een plaats delict aangetroffen vingerafdrukken, en met een beroep op de database, achter de identiteit van een verdachte te komen.

Met de nieuwe maatregel wil Nederland een extra dam opwerpen tegen identiteitsfraude, ongewenste immigratie en “terroristen”. Zo wordt het mensen moeilijker gemaakt om te reizen op het paspoort van een ander en kunnen verdachten van misdrijven, waaronder politieke activisten, niet meer anoniem blijven. Ook voor geïlegaliseerden zal het lastiger worden om de eigen naam te verzwijgen en daarmee een uitzetting te dwarsbomen. De biometrische gegevens worden ook nog eens uitgewisseld met andere landen.

Kritiek

Vingerscans vormen een grote inbreuk op de privacy. Iedereen wordt immers als potentiële verdachte of terrorist behandeld, zonder ook maar een strafbaar feit te hebben begaan. Jaren geleden zou het volstrekt ondenkbaar zijn geweest dat zo’n ingrijpende maatregel door het parlement geloodst zou worden. Maar sinds “de strijd tegen terreur” moeten alle burgerrechten wijken. Veel experts hebben ook kritiek op de toegepaste techniek. Zo zou de foutmarge bij een vingerscan 3 tot 5 procent bedragen. Dat komt bijvoorbeeld doordat een vingerafdruk bij ouder wordende mensen nog wel eens van structuur wil veranderen. De biometrische apparatuur geeft dan een foutmelding. In Japan is de vingerscan al ingevoerd en liep men al snel tegen de beperkingen van het systeem aan. Een illegaal verklaarde Koreaanse vrouw wist meerdere keren grenscontroles te passeren met een vervalst paspoort en tape met nepafdrukken om de vingers. Japanse ambtenaren vrezen dat veel “ongewenste bezoekers” zo toch het land binnenkomen.

Een ander manco aan het systeem is dat kwaadwillenden met technische middelen het signaal van de chip kunnen opvangen en kopiëren, waardoor de persoonlijke gegevens van de paspoorthouder op straat komen te liggen. Om dat tegen te gaan is de informatie op de chip versleuteld, maar die versleuteling zal naar verwachting binnen afzienbare tijd gekraakt worden. Een andere veelgehoorde klacht is dat van de meeste terroristen de biometrische gegevens helemaal niet bekend zijn en dat het nieuwe paspoort dan ook waardeloos zal zijn bij “de strijd tegen terrorisme”. De

centrale databank brengt bovendien grote veiligheidsrisico’s met zich mee, omdat het een gewild doelwit is voor hackers en criminele organisaties.

Verzet

In december 2008 keurde het Europese Hof voor de Rechten van de Mens een Britse wet af die het de regering mogelijk moest maken om DNA-profielen en vingerafdrukken van mensen zonder strafblad te bewaren. De zaak was bij het hof aanhangig gemaakt door twee Britten die verdacht werden van een strafbaar feit, maar uiteindelijk ontslagen werden van rechtsvervolg. Dat gebeurt wel vaker. Maar toch bleven hun DNA-profielen en vingerafdrukken voor onbepaalde tijd opgeslagen in een databank. Eén van de klagers was overigens ten tijde van de strafrechtelijke vervolging slechts 11 jaar oud, om maar aan te geven hoe ver het justitiële systeem doorslaat.

Het Europese Hof oordeelde dat het bewaren van DNA-profielen en vingerafdrukken van onschuldigen inderdaad in strijd is met het recht op een privé-leven en met de Europese Mensenrechtenconventie. Die gegevens bevatten volgens het hof namelijk “gevoelige informatie” over een individu, inclusief materiaal over diens gezondheid, genetische relaties en etnische oorsprong. Engeland kan niet tegen de uitspraak in beroep gaan. De beslissing leidt er mogelijk toe dat het land bijna een miljoen gegevens moet vernietigen. Volgens mensenrechtenorganisaties heeft het arrest ook gevolgen voor de opslag van andere gevoelige en persoonlijke gegevens.

Gevolgen

Het is de vraag in hoeverre het arrest van het Europese Hof gevolgen zal hebben voor de nieuwe Nederlandse Paspoortwet. Wellicht zal ook de Nederlandse opslag van vingerafdrukken van onschuldige burgers afgekeurd worden. De Nederlandse regering wil echter van geen wijken weten. Men stelt in antwoord op Kamervragen dat het hof alleen uitspraak heeft gedaan inzake de opslag van digitale vingerafdrukken in een strafrechtelijke context, maar niet in het kader van de uitgifte van identiteitsbewijzen aan iedere burger. Dat laatste zou volgens de regering “geen enkel stigmatiserend effect” hebben. Daar is natuurlijk het nodige op af te dingen. Het is te hopen dat ook een aantal Nederlanders bezwaar zal maken tegen de opslag van vingerafdrukken en de kwestie uiteindelijk laat toetsen door het hof. In de tussentijd wordt in kringen van critici een ieder geadviseerd om voor 28 juni bij de politie aangifte te doen van vermissing van het paspoort. Daarop zal de politie een proces-verbaal uitschrijven waarmee bij de gemeente een nieuw paspoort, nog zonder vingerafdrukken, gehaald kan worden. Dat scheelt weer 5 jaar.

Een veel gehoorde opmerking is dat wie niets te verbergen heeft, ook niets te vrezen heeft van alle privacybeperkende maatregelen. Maar dat gaat niet op. Zelfs de D66-politica en Europarlementariër Sophie in ‘t Veld ondervindt hoe rigide het beleid kan zijn. Zo komt haar naam voor op een Amerikaanse lijst waarop “verdachte personen” staan. Mogelijk is In ‘t Veld op die lijst beland, omdat ze een voorvechtster is van de privacy van burgers. Dat is allerm minst crimineel of laakbaar, maar natuurlijk wel tegen het zere been van de Amerikaanse autoriteiten. Bij aankomst in de VS wordt ze dan ook altijd uit de rij gehaald en extra gecontroleerd. In ‘t Veld spande een rechtszaak aan tegen de Amerikaanse autoriteiten om duidelijk te krijgen waarom haar naam nu op die lijst staat. In januari 2009 bepaalde een Amerikaanse rechter echter dat ze geen uitleg hoeft te krijgen over de lijst en de extra controles. En daar kan ze het mee doen.

Gerrit de Wit

Comité 1F-beleid verdient steun

Vluchtelingen die ervan worden verdacht oorlogsmisdadigers te zijn, worden door de overheid 1F-ers genoemd. Kinderen van zulke vluchtelingen hebben zich verenigd in het Comité 1F-beleid. De beschuldiging oorlogsmisdadiger te zijn, gooit niet alleen hun leven en dat van hun ouders overhoop. Het zorgt er ook voor dat ze geïsoleerd staan in hun strijd voor een rechtvaardige behandeling.

Toekomstperspectief voor vrouwen en dochters van 1F-ers na deportatie naar Afghanistan?

De Fabel van de illegaal steunt het comité en heeft op een van hun demonstraties gesproken. Dat werd niet door iedereen enthousiast ontvangen. Het etiket “oorlogsmisdadiger” werkt stigmatiserend en lijkt potentiële bondgenoten af te schrikken. De 1F-activiteiten lijken daardoor niet erg populair bij de resterende steunorganisaties voor vluchtelingen en migranten. Ze worden voornamelijk bezocht door de comitéleden en de eigen achterban. En dat is jammer, want het 1F-comité is een van de weinige groepen vluchtelingen die na het vluchtelingenpardon nog georganiseerd de strijd aangaan voor het recht op een beter leven. Steun hebben ze daarbij zeker nodig.

Afghanen

Het Comité 1F-beleid is naar eigen zeggen “in het leven geroepen om de belangen te behartigen van alle in Nederland verblijvende Afghanen die onder artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag vallen”. 1F slaat op een artikel in het VN-vluchtelingenverdrag dat is

opgesteld om te voorkomen dat oorlogsmisdadigers hun straf ontlopen. De groep Afghaanse vluchtelingen ligt het meest onder vuur in de jacht op oorlogsmisdadigers. Er worden echter ook steeds meer zaken gevoerd tegen vluchtelingen uit oorlogsgebieden in de Democratische Republiek Congo en Angola.

Het is een feit dat er oorlogsmisdadigers zijn en dat die ook naar Nederland vluchten. Ook De Fabel vindt dat oorlogsmisdaden bestraft moeten worden. Wat er in de praktijk echter gebeurt is dat de IND op basis van weinig tot geen onderzoek vluchtelingen beschuldigt van oorlogsmisdaden en vervolgens uitsluit van de asielprocedure en zelfs de basisvoorzieningen. Nederland is niet bevoegd om rechtszaken te voeren over de vermeende oorlogsmisdaden. Maar zonder proces blijft het bij verdachtmakingen en is het voor de vluchtelingen bijna onmogelijk om zich te kunnen verweren. Dat is aangekaart door diverse advocaten en rechtswetenschappers, voorlopig zonder succes. “Ons inziens spoort een dergelijke vergaande omkering van bewijslast, waarbij de mogelijkheden voor tegenbewijs feitelijk nihil zijn, niet met de eis van restrictieve uitleg van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag”, aldus Thomas Spijkerboer en Ben Vermeulen.

Amnesty

De bewijzen voor de verdachtmakingen van de vluchtelingen zijn vaak totaal absurd. Voor Afghanen geldt bijvoorbeeld het algemeen ambtsbericht 2000. Dat is 9 jaar geleden opgesteld door het ministerie van Buitenlandse Zaken. In Islamabad, de hoofdstad van buurland Pakistan, omdat in die tijd de Taliban nog aan de macht waren. Volgens het ambtsbericht heeft iedereen die ten tijde van het Sovjetregime gediend heeft bij een van de twee veiligheidsdiensten - in de rang van onderofficier of hoger - zich schuldig gemaakt aan oorlogsmisdaden. Nationale en internationale instanties als de UNHCR, Amnesty International en VluchtelingenWerk hebben het ambtsbericht afgedaan als onbetrouwbaar en partijdig. Toch wordt het nog steeds gebruikt om vluchtelingen te beschuldigen, zonder het recht op een individuele rechtszaak. Ook de vrouwen en kinderen van de beschuldigde vluchtelingen zijn de dupe van deze collectieve beschuldiging. Want die worden vaak eveneens uitgesloten. Ze hebben geen recht op het vluchtelingenpardon, al wonen sommigen ruim 10 jaar in Nederland.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken moet een heronderzoek doen naar het ambtsbericht, vindt het comité. Het “staat achter het Nederlandse beleid om geen vrijhaven te worden voor oorlogsmisdadigers, mits door het rechtssysteem en het vreemdelingenbeleid de volledigheid, betrouwbaarheid en rechtvaardigheid in deze gehandhaafd wordt. De groep 1F-ers zijn individuen die het recht hebben op een rechtvaardige behandeling, in plaats van willekeurig te worden bestempeld als een vermeende oorlogsmisdadiger.” Het comité pleit dus niet voor straffeloosheid voor oorlogsmisdadigers, maar tegen onbewezen verdachtmakingen en voor het recht op een veilig leven. En daarin worden ze gesteund door De Fabel.

NAVO

Tot voor kort werden Afghanen niet uitgezet omdat ze voor hun leven moeten vrezen. De NAVO-troepen die Afghanistan “bevrijden” brengen daar geen verbetering in. De NAVO werkt samen met een bonte verzameling warlords, voormalige Taliban-leiders en corrupte politici van wie de misdaden openlijk bekend zijn. Die beheersen voornamelijk de steden, terwijl de Taliban grote delen van het platteland in handen heeft. Het is dus nog steeds nergens veilig. Maar staatssecretaris Nebahat Albayrak en de IND vinden van wel. En in oktober 2008 verklaarde Albayrak dat de eerste twee vluchtelingen al gedeporteerd waren.

Voor de 1F-ers begint de tijd te dringen. Jaren van rechteloosheid en onzekerheid dreigen nu te worden beëindigd door deportatie. Het recht op een vluchtelingenstatus en veiligheid mag niet gekoppeld worden aan verdenkingen van misdaden. Ook oorlogsmisdadigers mogen niet gedeporteerd worden richting een zekere dood. Daarbij zijn Nederlandse burgers officieel onschuldig tot het tegendeel bewezen is. Dat moet ook gelden voor vluchtelingen. Voor meer informatie over het comité en de 1F-ers zie: Comité 1F-beleid-website <www.comite1fbeleid.nl>, en: “Alleen vluchtelingen vervolgd voor oorlogsmisdaden”, Jan Tas. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11043f65.htm>.

Sandor Schmits

Beterweter

Bezorgde dromen

“We zijn op zoek naar iemand die bij ons in huis komt wonen om voor de kinderen te zorgen. Want ik vind het belangrijk dat mijn vrouw kan blijven werken. Ze is niet voor niks mede-eigenaar van haar bedrijf.” Dat zei de vader van de kinderen waar ik elke dag voor zorg trots, toen we elkaar ontmoetten. Maar ik snap niet dat hij niet zelf voor zijn kinderen wil zorgen. Ze zijn zo lief!

Hij is altijd druk. Geld verdienen, afspreken met belangrijke mannen. Maar weinig tijd voor zijn kinderen. Zijn vrouw iets meer, hoor. Ze houden natuurlijk wel van ze. Maar wat ze niet weten is dat hun kinderen hun eerste woordjes tegen mij zeiden. En dat ze mij mama noemen. Kinderen zijn eerlijk, die weten wie hen opvoedt. Maar ik probeer het de kleintjes af te leren, want deze waarheid horen hun ouders niet graag.

Ik vind het fijn om die schatjes de warmte te kunnen geven die ik al drie jaar niet meer van mijn moeder heb kunnen krijgen. Want als ik naar mijn land zou gaan, kom ik niet meer terug. Ik had ooit de goede stempel in mijn paspoort, maar mijn vorige bazin heeft die niet verlengd, zonder het te zeggen. En zonder stempel mag je hier niet zijn, zeggen ze. Maar wat moeten de kinderen zonder mij?

Ik heb beter Nederlands geleerd dan de Nederlanders. Maar hoe lang en voor hoeveel kinderen ik ook zorg, ik kan zo door de politie meegenomen worden. Daar wil ik niet aan denken, het maakt me alleen maar bang.

Soms mis ik mijn familie en koop ik bananen uit mijn land. De smaak laat me even aan hen terugdenken. Al smaken ze wel anders dan vroeger in de tuin van mijn oma. Op die plek is nu een grote plantage. Iedereen moest daar weg en is naar de stad gegaan.

Die banaan mag hier wel zijn en ik niet, het is gewoon niet eerlijk! Laatst had ik het er met een vriendin van me over: een zesde van het geld dat we betalen voor zo’n stomme banaan is btw en gaat naar de belasting. En ik krijg daar nooit iets voor terug! Ik zorg de hele tijd voor iedereen. Maar als ik eens naar de dokter wil, doen ze daar moeilijk. Alleen omdat ik geen zorgpasje heb. Ik kan me niet eens verzekeren. Echt stom!

Maar thuis zijn ze aardig voor me, hoor. Ik krijg wel eens kadootjes en ik eet vaak samen aan tafel, net familie. Mijn kamer is klein maar mooi. Naast de baby, dat is handig voor hen want dan hoor ik hem ’s nachts als eerste.

In het weekend komt opa soms oppassen. Dan vertelt hij graag over vroeger. “Het is nu net als toen ik geboren werd in Indië. Ik ben groot geworden aan de borst van een andere vrouw dan mijn moeder. Ze was zo speciaal. Haar naam weet ik niet meer, ik noemde haar altijd Baboe, zo heetten ze allemaal.”

Eerst vond ik het wel lief dat hij me daarover vertelde. Maar wat zullen mijn liefjes later over mij zeggen? Zullen ze mijn naam nog weten? En om mij geven zoals ik om hen geef? Hoe zit het met al die anderen die in deze rijke buurt voor andermans kinderen zorgen?

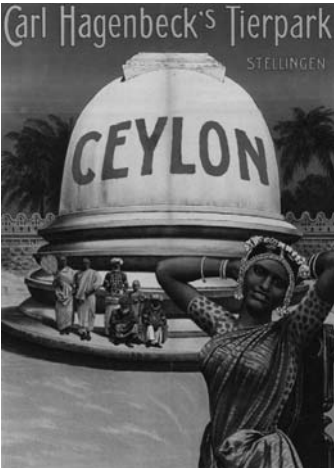
Als ik daar te lang over nadenk, word ik gek! Dan heb ik geen zin om ’s ochtends vroeg wakker te worden om eten te geven, aan te kleden, te poetsen en te glimlachen. Dan droom ik dat we een dag niet opstaan voor anderen, maar voor onszelf. Dan zien ze dat ze niet zonder ons kunnen. Dan zullen ze ons nooit meer vergeten! Bob ter Weter

Daarbij zouden die kritische moderne werken volgens Delpout “weinig anders doen dan eenduidig het slachtofferschap van de tentoongestelde en opgemeten mensen celebreren”. Daar zit wel iets in. De slavernij was destijds al enige tijd afgeschaft en de koloniale onderdanen kwamen meestal min of meer vrijwillig mee naar Europa. Op de tentoonstelling is te lezen hoe sommige jongeren tegen de wens van hun ouders afreisden om zelf het rijke Europa eens te aanschouwen, om iets avontuurlijks mee te maken. Daar aangekomen kwam het wel voor dat de jongens sjansten met de plaatselijke jonge vrouwen, handig inspelend op exotische seksuele fantasieën. Delpout geeft toe dat de koloniale onderdanen weinig hadden in te brengen, maar wijst er terecht op dat ze niet teruggebracht moeten worden tot compleet machteloze individuen, meegesleurd door de golf van westers racisme.

Verlekkeren

Delpout vindt het een goede zet van het museum om nieuwsgierigheid tot de grote lijn van de tentoonstelling te maken, nieuwsgierigheid van zowel de zijde van de wetenschap als van de bevolking. Nieuwsgierigheid die zijn opa en oma al kenden en “die nog steeds de onze is”. Wat hij niet lijkt te missen, is het bredere kader van het kolonialisme. Die politieke en economische achtergrond komt nauwelijks ter sprake op de Haarlemse tentoonstelling, en dat doet flink afbreuk aan het objectieve karakter daarvan. Er zijn bijvoorbeeld borstbeelden te zien van inwoners van Congo, de toenmalige persoonlijke kolonie van de Belgische koning Leopold. Op het bijschrift staat dat de Congolezen niet erg happig waren om mee te werken aan het maken van gipsafdrukken van hun hoofden, en dat dat iets van doen zou hebben met hun geloof. Delpout roemt de schoonheid van de beelden. Maar wie zich realiseert dat de Belgen in diezelfde periode Congo leegplunderden, tussen de 3 en 10 miljoen Congolezen vermoordden, en van ontelbare anderen de handen afhakten, die zal de beelden en het tegenstribbelen van de modellen ineens met heel andere ogen bekijken. De mensententoonstellingen vonden allemaal plaats in de hoogtijdagen van het westerse kolonialisme. In de andere landen waar “exotische mensen” vandaan gehaald werden, was de situatie niet veel beter dan in Congo. In India hongerde de Engelse regering welbewust tientallen miljoenen mensen uit. Nederland hield huis in Indië, de Verenigde Staten op de Filipijnen, Engeland, Frankrijk en Duitsland in Afrika, en ga zo maar door. Alleen in die context kunnen we proberen werkelijk te begrijpen waarom zwarte mensen ervoor ‘kozen’ om zich zo te laten bekijken.

Macht had dus veel meer centraal moeten staan bij de expositie. Macht om de ander op te laten draven. Macht om de ander tot object te maken. Macht om de ander te kijk te kunnen stellen in een setting die hem kunstmatig gescheiden houdt van de toeschouwers. Macht om zijn dagelijkse leven zo goed als transparant te maken. Macht om de ander aan het werk te kunnen zetten, nepgevechten te laten uitvoeren, vast te pinnen op bepaalde culturele uitingen, op te kunnen meten, en in sommige gevallen: uit te kunnen kleden. Want daar ging het bij veel van de betrokken wetenschappers in het victoriaanse tijdperk ook om: met goed fatsoen de baas te kunnen spelen over blote exotische vrouwen en hen te bekijken en te betasten. Zonder zichzelf bloot te geven natuurlijk. Als het puur om algemeen menselijke nieuwsgierigheid was gegaan, waarom werden er dan destijds in Afrikaanse steden geen mensentuinen opgericht met hokken vol witte wetenschappers met stereotype witte jassen, of zakenmannen met hoge hoed, wandelstok en sigaar? Waar zwarte vrouwen zich in hun lunchpauze aan konden komen verlekkeren?

Koppensnellen

Het is opvallend dat Delpout niet aangeeft dat hij zich ook wel eens zou willen inleven in de wereld van de zwarte “exotische mens”. Er is op de tentoonstelling sowieso weinig dat blijkt geeft van hun beleving van de mensentuinen. Het is misschien te makkelijk om de samenstellers daarvan de schuld te geven, want waarschijnlijk is daarvan indertijd vrij weinig vastgelegd. De geschiedenis wordt immers altijd door de overwinnaars geschreven. Maar zo blijft de belevingswereld van de opa en oma van Surinaams-Nederlandse, Marokkaans-Nederlandse en Indonesisch-Nederlandse bezoekers volkomen buiten bereik. De samenstellers hebben wel hun best gedaan om te laten zien dat er indertijd ook al heel wat kritiek was op het tentoonstellen van mensen, met name uit journalistieke hoek. Delpout neemt iets te makkelijk aan dat hedentendage iedereen zich zo’n kritische blik heeft eigen gemaakt. Racisme leeft helaas nog in brede kring, en in Teylers Museum is te merken dat sommige oudere bezoekers de tentoonstelling eerder bezien met een gevoel van nostalgie dan afkeer. Het is bovendien de vraag of alle bezoekers de soms ietwat verborgen kritische boodschap van de moderne kunst wel meekrijgen.

Zoals gezegd willen de samenstellers voorkomen dat de “exotische mens” opnieuw te kijk gesteld wordt. Het is onbegrijpelijk dat ze er dan toch voor gekozen hebben om stukken lichaamsdelen van zwarte mensen op sterk water tentoon te stellen, zoals lippen en een neus. Er staan ook vier schedels naast elkaar op een rijtje, drie van zwarte mensen en een van een aap. Dat plaatst de samenstellers zelf in de schandelijke traditie van het Europese koppensnellen. Na afloop van veel koloniale oorlogen werden schedels en skeletten van de afgemaakte plaatselijke bevolking meegenomen naar Europa als trofee, of voor musea en de wetenschap. In Nederlandse musea hebben zo naar schatting 100 duizend mensen en delen van mensen hun laatste rustplaats gevonden.² Het gaat om Aboriginals, Maori’s, Inuit, Noord-Amerikaanse Indianen en vele anderen. Alleen al op de zolder van het Leidse Anatomisch Museum liggen

2.792 mensenhoofden uit de hele wereld. Het Leidse Museum van Volkenkunde heeft zelfs drie skeletten van Aboriginals die door handelaren op bestelling zijn gedood.³ “Tot 20 jaar geleden werden via speciale bedrijven geraamten aangeleverd voor zowel museale doeleinden als medisch onderwijs. Op een gegeven moment werd bekend dat in opdracht van deze ondernemingen in onder meer India en Pakistan skeletten op straat werden uitgezocht. Van te voren werd dus bepaald wie er werd omgelegd”, aldus directeur Steven Engelsman van het Leidse museum.

Mobieltjes

Naast de moderne kunst legt de tentoonstelling nog meer interessante links naar het heden. Zo wordt het schedelmeten terecht op één lijn geplaatst met modern DNA-onderzoek om vroege migratiestromen in kaart te brengen.⁴ Ook worden er - helaas zonder commentaar - beelden vertoond van tv-programma’s als “Groeten uit de rimboe” en “Groeten terug” waarbij de camera’s van SBS6 meekijken over de schouders van Nederlandse en Belgische gezinnen die geconfronteerd worden met het leven in een Afrikaans dorp, of die thuis een Afrikaans gezin op bezoek krijgen.⁵ Ruim anderhalf miljoen Nederlanders keken er per aflevering naar en griezelden van de primitieve omstandigheden waaronder de Namibische Himba’s leven. Maar net als bij de vroegere mensententoonstellingen werd er simpelweg een Europese fantasie in scène gezet met maar één doel: de Afrikanen wegzetten als primitieve mensensoort. Alles draait om hun schijnbare tekort aan beschaving, om wat ze niet zijn en hebben. Door de hele opzet van de programma’s is dat nog de enige maatstaf waaraan ze beoordeeld kunnen worden.

Voor de opnamen moesten de Himba’s hun horloges, mobieltjes, auto’s, T-shirts, geweren, sigaretten, alcohol en coca-colaflessen verbergen. Ze moesten zich van de regie ook grappig en dom voordoen. Ze mochten geen Engels spreken en aids moest onbenoemd blijven. De Himba wonen relatief afgelegen doordat ze rond 1900 moesten vluchten voor de Duitse kolonisatoren die toen tussen de 25 en 100 duizend Herero’s vermoordden. Ook die politieke context werd aan de witte kijker onthouden. Dat Himba’s bereid zijn om voor toeristen en de westerse kijkers zo’n beperkte versie van zichzelf te spelen, komt omdat het hen wat geld oplevert, hoewel de omroep veel beloften niet zou zijn nagekomen. Het is jammer dat de samenstellers van de Haarlemse tentoonstelling niet de moeite hebben genomen om deze achtergronden van de vertoonde SBS-programma’s te benoemen.

Illegalen

De catalogus van de tentoonstelling maakt echter heel veel goed omdat daarin meer contexten worden benoemd en scherper stelling wordt genomen, met name in het hoofdstuk “De menselijke zoo na Abu Ghraib” van Karel Arnaut. Dat begint met het naziplan om een aantal Joden te sparen en hen tentoon te stellen in een mensentuin. Dan zouden publiek en wetenschap goed kunnen zien hoe zulke “Untermenschen” leefden. Ook van andere “minderwaardige volken” zouden zo wat exemplaren tentoongesteld kunnen worden, was het idee. Arnaut laat zien zo hoe mensentuinen en vernietiging eigenlijk twee kanten van dezelfde medaille vormen. Precies als sommige door mensen bedreigde diersoorten ‘beschermd’ worden in dierentuinen. De “exotische mens” wordt uit zijn omgeving gered, maar vervolgens opgesloten in pretparken en stereotype gedragspatronen. En dat komt nog steeds voor, laat Arnaut zien. In de zomer van 2002 werden in België in het Rainforest-natuurpark “pygmeeën” gehouden. Die beschikten niet over arbeidscontracten of middelen van vervoer, en hun paspoorten waren afgenomen. Er ontstond veel verzet tegen de expositie, en organisaties van Afrikanen vergeleken de situatie van de “pygmeeën” met die van illegalen, die ook vaak naar de pijpen van hun baas moeten dansen. Drie jaar later werden er ook vier dagen lang Afrikanen in de dierentuin van Augsburg gehouden.

Delpout meent dat de Haarlemse samenstellers teveel inspelen op een schaamtegevoel. Maar de organisatoren van de recente mensen-tentoonstellingen in België en Duitsland zouden zich toch echt diep moeten schamen. Het is echter te hopen dat de bezoekers van de Haarlemse tentoonstelling eerder anti-racistische woede voelen opwellen, woede die ervoor gaat zorgen dat mensententoonstellingen voorgoed verleden tijd worden.

Voor meer informatie over de tentoonstelling zie: Teylers Museum-website <www.teylersmuseum.nl>. De catalogus is samengesteld door Patrick Allegaert en Bert Sliggers. Uitgeverij: Lannoo, € 29,95. ISBN: 9789020982893.

Eric Krebbers

Noten

- ¹. “De vingerwijzing van een strenge juf”, Peter Delpout. In: NRC Handelsblad, 23.1.2009.
- ². “Skeletten in krijgsgévangenschap”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10524f32.htm>. En: “Blut und Boden, of respect voor de doden?”, Eric Krebbers. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10793f49.htm>.
- ³. “Aboriginals vermoord op bestelling van Leids museum”, Eric Krebbers. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10504f30.htm>.
- ⁴. “Wetenschappelijk racisme”, Jeroen Breekveldt. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10360l22.htm>.
- ⁵. ““Wie is hier nou gek?” De Himba’s over hun ervaringen met Groeten uit de Rimboe”, Marijn Kraak. Op: Kennislink-website <www.kennislink.nl/web/show?id=186831>.

Minister Plasterk steunt christelijke homohaat

Voorkant van boek met levensverhaal van Johan van de Sluis.

PvdA-minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Ronald Plasterk heeft zichzelf benoemd tot voorvechter van homo-emancipatie. Maar in 2008 beging hij een enorme blunder door de christenfundamentalistische anti-homogroepen Onze Weg en RefoAnders subsidies van respectievelijk 50 en 84 duizend euro te verlenen. Die clubs willen christenhomo’s bekeren tot heteroseksualiteit.

In totaal stelt de overheid bijna een half miljoen euro beschikbaar aan belangenorganisaties van en voor christenhomo’s. Voorwaarde is wel dat die groepen ernaar streven om de acceptatie van homoseksualiteit in christelijke kringen te bevorderen. Maar een Revu-journalist ontdekte tijdens een Onze Weg-ontmoetingsdag op 8 november 2008 hoe homovijandig Onze Weg is.¹ De organisatie werkt nauw samen met Different, een hulpverleningsclub die christenhomo’s via therapieën probeert te “genezen”. De ophef daarover leidde tot stopzetting van de subsidie aan Onze Weg in januari 2009. Plasterk stelde daarbij geen clubs te willen steunen “die ervoor pleiten om mensen van hun homoseksuele gevoelens af te helpen”. RefoAnders mag van hem vooralsnog wel subsidie krijgen, omdat deze wat minder militante stichting zich niet zou inlaten met “homogenezing” via therapieën. Toch “onderschrijft” ook RefoAnders “de aan de Bijbel ontleende bezwaren tegen homoseksuele relaties”. Met subsidieverlening aan deze club blijft de overheid christelijke homohaat dus steunen.

Kannibalisme

De minister had zijn huiswerk beter moeten doen en nooit met de subsidie-aanvraag van Onze Weg en RefoAnders mogen instemmen. Uit de website, de publicaties, de contacten en de manier van werken blijkt overduidelijk dat deze clubs homoseksualiteit verwerpen. Naar eigen zeggen richt Onze Weg zich op christenhomo’s “die vanuit een diepgewortelde overtuiging geen seksuele relatie willen aangaan met iemand van hetzelfde geslacht”. Want “leven in een homoseksuele relatie is volgens de Bijbel niet in overeenstemming met Gods bedoeling”. Aan de lopende band problematiseert Onze Weg homoseksualiteit als een zonde, een ziekte, een ontwikkelingsstoornis, en een verleiding door de duivel. De homo zou zelfs gevangen worden gehouden door demonen. “Christus ontmoeten en Hem volgen heeft verandering tot gevolg”, aldus de Onze Weg-website. “Verandering is een levenslang proces en een gave waar iedere christen zich naar mag uitstrekken. Voor een christen met homoseksuele gevoelens betekent verandering dat hij/zij in staat is zijn/haar homoseksuele gevoelens een plaats te geven waardoor hij/zij er niet meer door beheerst wordt en waardoor hij/zij in staat is keuzes te maken die in overeenstemming zijn met zijn/haar overtuiging. Bij sommigen is er ook sprake van verandering naar heteroseksualiteit.” In het in 2007 verschenen jubileumnummer naar aanleiding van het 25-jarige bestaan van Onze Weg wordt de homohaat heel wat minder subtiel onder woorden gebracht: “Homoseks beschikt over een ‘neurotische energie’ en kan daarom niet met heteroseks worden vergeleken. Het dwangmatige, verslavende ervan heeft weinig met seks te maken, maar heeft de secundaire functie om een gefragmenteerde persoonlijkheid in evenwicht te houden. Het homo-erotisch orgasme werkt als heroïne: het geeft een intens, opwindend hoogtepunt en maakt vervolgens leeg, emotioneel uitgeput, depressief en afhankelijk van een volgende keer.”

Aan homoseksualiteit zou “nood en gebrokenheid” ten grondslag liggen. Je mag worden zoals God je heeft bedoeld, laat Onze Weg de christenhomo’s weten. God zou hen hebben “bedoeld” als hetero’s. Ze zouden fout bezig zijn en daarom moeten “genezen”. Ze zouden “geen slaaf” meer mogen zijn van “de zonde”. Ze zouden niet meer mogen “toegeven aan de lokroep van de oude mens die ze waren”, maar op zoek moeten gaan naar “een nieuwe identiteit”, een hetero-identiteit dus. Homo’s zouden met zichzelf in de knoop zitten. Ze zouden zichzelf niet aanvaarden en daarom hun heil zoeken bij iemand anders van hetzelfde geslacht. De homo “voelt zich eigenlijk aangetrokken tot degene die hij wil zijn of tot degene die hij had kunnen zijn”. Onze Weg haalt de christelijke anti-homo ideologe Leanne Payne aan, die een vergelijking maakt met kannibalisme. “Kannibalen eten alleen degene op die zij bewonderen, en ze eten hen op om hun karaktereigenschappen te krijgen”, schrijft Payne in een van haar boeken. Net als bij kannibalen zijn het “de eigenschappen bij de ander die de homoseksuele persoon zelf niet heeft of denkt te hebben, die ertoe bijdragen dat hij zo’n sterke honger heeft om een intieme relatie aan te gaan met die ander”, aldus Onze Weg, die volop reclame maakt voor de boeken van Payne.

Gevallen mens

Ex-homo Johan van de Sluis, prominent Onze Weg-bestuurslid en drijvende kracht in kringen van “homogenezers”, sprak in 2008 een uur met Plasterk over de subsidie-aanvraag. “Hij bleek erg onder de indruk van hoe ik omga met mijn seksualiteit en met mijn vrouw”, aldus Van der Sluis. Ook Plasterk achtte de kennismakingsbijeenkomst “zeer geslaagd”. De minister wist blijkbaar niet goed wie er tegenover hem zat. De in 1938 geboren Van de Sluis liet in 1969 zijn levensverhaal optekenen in “Ik ben niet meer zo. Getuigenissen van een genezen homoseksueel”. In 1975 richtte hij Evangelische Hulp Aan Homofielen (EHAH) op, een organisatie voor “homogenezing” die in 2004 zijn naam veranderde in Different. Hij vindt het “spijtig” dat de subsidie is ingetrokken. Onze Weg had in 2008 al een deel van de subsidie ontvangen, maar weet nu niet zeker of men dat geld mag houden. Daarover zou men nog aan het onderhandelen zijn met het ministerie. Ondanks de intrekking van de subsidie blijft Van de Sluis positief. “De minister heeft wel erkend dat we emanciperen en dat we een genuanceerde visie hebben. Ook heeft hij erkend dat ‘verandering’ niet ons hoofddoel is. Eerder toonden seculiere instellingen bijna nooit begrip en werd er altijd een karikatuur van ons neergezet. Ik heb wel het gevoel dat we begrepen zijn.”²

Maar dankzij Onze Weg emancipeert niet de christenhomo, maar de christenfundamentalistische homohaat. Dat blijkt ook uit het in 1990 heruitgegeven levensverhaal van Van de Sluis, waarin hij beschrijft hoe hij van homo tot hetero werd bekeerd. “De strijd tegen de duivel en zijn handlangers heeft elke christen te voeren. Ook na mijn levensvernieuwing ontmoette ik soms nog wel jongens op wie ik vroeger verliefd zou worden”, vertelt hij. “Maar ik moest leren mijn ogen op andere dingen te richten. De duivel probeert een mens na diens bekering wijs te maken dat er niets veranderd is. Als ik mij op die manier voelde aangevallen, bestrafte ik de demonen. Ik zei: ‘Verdwijnen jullie, want Jezus heeft me bevrijd. Ik ben Zijn eigendom. Hij heeft mij verlost en Hij is overwinnaar.’” Volgens Van de Sluis is “de oorzaak van homofilie een neurotisch gedragspatroon, dat door een ontwikkelingsstoornis in iemands leven komt”. Homoseksualiteit zou op “een tekort” zijn gebaseerd. “Omdat je niet uitgegroeid bent tot een volwassen man of vrouw, heb je die ander van je eigen sekse nodig om daardoor volledig man of vrouw te zijn.” Maar als je homogevoelens hebt, “hoef je je niet schuldig te voelen”, laat hij weten. “Je kunt daar zelf niets aan doen. Het is een collectieve schuld van de gevallen mens, een gevolg van de gebroken schepping. Je bent wél verantwoordelijk voor de keuzes die je maakt op dit punt. Als je toegeeft aan deze gevoelens en verlangens en ‘zo’ gaat leven, is dat zonde.” Het is eerder “zonde” dat de overheid dit soort homohaat zo de ruimte geeft.

Harry Westerink

Noten

- ¹ “Homo’s genezen met Rijksgeld”, Ivo van Woerden. In: Revu 49, 10.12.2008.
- ² “‘Onze Weg’ verliest subsidie”. In: Nederlands Dagblad, 8.1.2009.

Gekonkel rond een etnische databank

Na jaren van proefballonnetjes en mislukte voorstellen is er eind 2008 toch een streep gezet door het plan voor een Verwijsindex Antillianen (VIA), een speciale database met uitsluitend Antilliaans-Nederlandse “risicjongeren”.¹

De VIA was bedoeld voor politie en hulpverleningsinstanties om die Antilliaans-Nederlandse jongeren beter in de gaten te kunnen houden. Het zou de eerste etnische databank zijn geworden na de Tweede Wereldoorlog. Het was ook een testcase, want er bestaan ook ideeën voor zo’n databank met Marokkaans-Nederlandse jongeren. Vanuit de Antilliaanse gemeenschap kwam natuurlijk veel kritiek, maar ook binnen de regeringscoalitie was niet iedereen te spreken over het idee. Het CDA en de PvdA waren voor, maar de ChristenUnie had toch bezwaren. Ook was het de vraag of een etnische databank niet in strijd is met de grondwet en internationale verdragen tegen discriminatie.

Sinds haar aantreden had PvdA-minister Ella Vogelaar er veel werk van gemaakt om de VIA er doorheen te loodsen. Maar in november 2008 verraste ze vriend en vijand met de mededeling dat de VIA toch niet door ging. Vogelaar wilde de Antilliaans-Nederlandse jongeren toevoegen aan een andere nieuw op te zetten landelijke databank: de Verwijsindex voor alle Risicjongeren (VIR). De plotselinge koerswijziging zorgde voor veel ophef in de Tweede Kamer, en de PvdA besloot Vogelaar te vervangen door minister Eberhard van der Laan. Toch stemde de ministerraad in februari 2009 alsnog in met Vogelaars VIR-voorstel. Dat ligt nu bij de Tweede Kamer.

Verkapt racisme

Hulpverleners in 41 gemeenten gebruiken de VIR nu al bij wijze van proef. De bedoeling is om in het eerste kwartaal van 2009 de 15 steden met de meeste Antilliaanse Nederlanders, de zogenaamde “Antillianengemeenten”, op de nieuwe index aan te sluiten. Hulpverleners kunnen “risicjongeren” bij de VIR aanmelden en krijgen dan meteen te zien of die al eerder gemeld zijn door andere hulpverleners. Dan kunnen ze onderling contact opnemen en de jongeren gezamenlijk proberen te begeleiden.

Door de Antilliaans-Nederlandse jongeren in een algemene index op te nemen is er geen sprake meer van een etnische databank en kunnen de plannen niet meer gedwarsboemd worden door de grondwet of internationale verdragen. Het CDA en de PvdA zijn echter nog steeds voor het registreren van etniciteit, en ook de ChristenUnie is inmiddels zover. De regering laat dan ook in 2009 uitzoeken of etnische registratie niet alsnog mogelijk is.

Antillianengemeenten

Dat de VIR geen etnische databank is, wil overigens niet zeggen dat hij niet alsnog zo gebruikt kan worden. Op verzoek van de “Antillianengemeenten” zijn er namelijk een aantal extra categorieën aan de verwijsindex toegevoegd om Antilliaans-Nederlandse jongeren scherper in de gaten te kunnen houden. Zo krijgen jongeren die niet in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) geregistreerd staan een Verwijs Servicenummer waarmee ze worden opgenomen in de VIR. Zo zijn ze wanneer ze naar een andere stad verhuizen toch altijd weer op te sporen. Ook zijn er 7 extra meldcriteria voor Antilliaanse Nederlanders opgesteld, waaronder huurschuld en schoolverzuim.

Verder zal in 2009 gekeken worden of de maximale leeftijd waarop jongeren nog in de index mogen worden opgenomen - nu 23 - verhoogd kan worden. Zo wordt geprobeerd de categorie Antilliaans-Nederlandse jongere op te rekken tot simpelweg alle Antilliaanse Nederlanders. Ook wordt nog onderzocht of “de problematiek” van jongere broers en zussen aan de gegevens van de gemelde jongeren gekoppeld kan worden. Zo kunnen hulpverleners die broers en zussen in de gaten blijven houden als de oudste vanwege de leeftijdsgrens uit de index geschrapt moet worden.

Achterdeur

De toevoeging van de extra categorieën maakt het mogelijk om de Antilliaanse Nederlanders via een achterdeur toch als groep apart te zetten. Maar problemen die “risocjongeren” hebben, hangen in de eerste plaats samen met hun economische positie in de maatschappij en niet met hun etnische achtergrond. “Allochtonen” zijn in de huidige racistische samenleving nu eenmaal sterk oververtegenwoordigd in de onderklasse. Een etnische verwijsindex helpt daar niet tegen. Integendeel, met de VIR worden alleen rechtse opiniemakers en politici geholpen. Die zien zo hun opvattingen dat “de Antillianen” en “de Marokkanen” crimineel zijn weer eens bevestigd. En kunnen vervolgens weer pleiten voor een nog hardere etnische aanpak die hun gelijk opnieuw zal aantonen.

Sandor Schmits

Noot

1. “Ook na vertrek Verdonk blijft de overheid Antilliaanse jongeren belagen”, Sandor Schmits. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11322f84.htm>.

Uit de bajes

Een gevangenis voor verschoppelingen

Ali zucht al 8 maanden in de bajes, hoewel hij geen strafbaar feit heeft gepleegd. Samen met honderden lotgenoten zit hij in de Alphense illegalengevangenis omdat hij geen verblijfsvergunning heeft. Zijn vooruitzichten zijn somber. Wordt hij uitgezet, dan verliest hij al zijn familie en vrienden. In Turkije kent hij namelijk niemand meer. De Turkse overheid wil hem echter niet toelaten. Op Ali’s afdeling wachten sommigen al meer dan een jaar. Hoe lang zal hij zelf nog opgesloten zitten?

De Fabel is principieel tegen het opsluiten van illegalen en gaat wanneer dat kan bij hen op bezoek. Een beetje solidariteit kan een lichtpunt zijn in de donkere dagen van gevangenschap. De overheid rukt illegalen niet alleen uit hun sociale omgeving, maar onttrekt hen ook aan het oog van de rest van de samenleving. Niet voor niets zijn illegalengevangenis­sen vaak gebouwd op industrieterreinen, weg uit de stadse omgeving. Zodat vrijwel niemand herinnerd wordt aan deze grove onrechtvaardigheid aan de absolute onderkant van de samenleving. Zo is het ook in Alphen aan den Rijn, waar de bajes gebouwd is op een kaal, koud terrein vol anonieme bedrijven. Het detentiecentrum wordt steeds grauwer en daar kan het zogenaamde bamboereliëf ' van de buitenmuur niets aan veranderen, wat de architecten ook beweren.

Paarse poefjes

Die hebben ook binnenshuis hun best gedaan. Bezoekers worden door kamers vol kleuren geleid, door een groen trappenhuis, een wachtruimte met koningsblauwe stoelen en, het pronkstuk van het “detentiecentrum”, een paarse bezoekenruimte met een S-vormig tussenschot en ronde zitpoefjes aan beide zijden. Alsof men niet in een gevangenis rondloopt. Maar de realiteit slaat de bezoekers keihard in hun gezicht wanneer ze de gevangenen in het oog krijgen. De mannen aan de andere kant van het schot hebben wallen, en hun ogen zijn vaak schuw en vol wantrouwen. “Deze gevangenis is voor de mooie sier”, zegt een van hen, “zodat mensen denken dat het wel meevalt”.

Het valt niet mee om opgesloten te zitten louter en alleen omdat de overheid weigert je papieren te geven. Na hun leven als uitgestotenen, met bar slechte woon- en werkomstandigheden en voortdurende angst voor de politie, moeten ze ook nog eens maanden, soms meer dan een jaar, in de bajes doorbrengen. De combinatie van onrechtvaardigheid en hopeloosheid sloopt hen. “Wat heb ik gedaan?”, vragen ze vaak. “Ik werkte gewoon en maakte geen problemen.” Soms draait het hele bezoekuur om deze enkele “waarom”-vraag. Maar er is geen antwoord, want hun vraag telt niet, zoals zijzelf niet meetellen in Nederland. Illegalen zijn immers de paria’s van de samenleving.

Negen maanden

Veel gevangenen klagen. Het eten is slecht, er is weinig te doen en de dokter schrijft alleen paracetamol voor. Ze worden al snel in de isoleercel geplaatst. “Ik was niet agressief. Ik raakte in paniek”, vertelt een gevangene. “In de gevangenis is het niet uit te houden.” Een ander zegt: “Ik wilde mijn cel niet in, want ik wilde een andere celgenoot. Toen moest ik 28 dagen in de isoleer.” Velen zijn depressief. “Iedereen is moe hier”, weten ze. “Ik wil graag sporten”, zegt iemand, want “al dat denken, daar heb je niets aan”. Maar sporten mag maar een uur per week.

Iets verbeteren aan de situatie van de gevangenen is vrijwel onmogelijk, want de muren die opgetrokken zijn tussen de gevangenen en de buitenwereld zijn niet alleen fysiek. Bezoek wordt zo moeilijk mogelijk gemaakt via allerlei regels. Gevangenen moeten bijvoorbeeld de naam en geboortedatum van hun bezoekers volledig foutloos gespeld aan de directie doorgeven. Dat lijkt makkelijker dan het is, want afspraken moeten via de telefoon geregeld worden. En in de gevangenis is er altijd een slechte verbinding en veel rumoer op de achtergrond. En dan is er vaak ook nog een taalbarrière met de bezoeker. Spellen ze een letter fout, dan kunnen de gevangenen fluiten naar hun bezoeker.

Frisse neus

Eenmaal in de bezoekenruimte valt er voor de bezoekers niet veel meer te doen dan een luisterend oor bieden. Ook de handen van advocaten zijn gebonden. De wettelijke mogelijkheden om illegalen vast te houden zijn zo ruim dat de meeste rechtszaken niets voorstellen. “De IND liegt dat ze barst, maar de rechter gelooft hen”, aldus een opgesloten illegaal. En een advocaat zegt: “De eerste 6 maanden kijkt de rechter eigenlijk alleen naar het belang van de IND. En de laatste tijd lijkt deze termijn nog verder te zijn opgeschoven. Pas na 9 maanden lijkt iemand kans te hebben op vrijlating.”

Maar bezoeken blijft belangrijk.² Voor de illegaal is het vaak het enige contact met de buitenwereld. Bezoek krijgen is net als een frisse neus halen. En bezoekers kunnen zo signaleren wat er binnen gebeurt. Dat is hard nodig, want anders raken de ver-van-ons-bed gevangenis­sen in de vergetelheid en kunnen de gevangenen nog harder worden aangepakt. Zo voelt het ook voor de gevangenen. “Nederland wijst met zijn vinger naar andere landen, maar ook hier worden mensenrechten geschonden”, aldus een 11 maanden opgesloten illegaal. Ook wat doen? Meld je dan aan om te schrijven naar gevangen illegalen. Stuur een mail naar <info@defabel.nl> met als onderwerp “briefactie”. Mariët van Bommel

Noten

1. “Dagelijkse repressie in de Alphense illegalenbajes”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11406f91.htm>.
2. Meer lezen over bezoeken? Zie: “Het bezoeken van vluchtelingen in de bajes”, Janneke van Beek. In: Buiten de orde, herfst/winter 2008.

Rockband De Ruyter Korps eert SS-ers

De laatste jaren zijn er in Nederland meer extreem-rechtse bands dan ooit actief. Die luisteren naar namen als Brigade M, Standrecht, Westland Rebels, Strijdgeest en Jupiter. Met de muziek en optredens worden jongeren warm gemaakt voor een nationalistische en nazistische politiek. De muzikale activiteiten genereren ook geld voor de uitbouw van de rechtse beweging. Vooral de band De Ruyter Korps (DRK) uit de Leidse regio timmert momenteel aan de weg.

DRK wordt eind 2005 opgericht. De naam verwijst volgens de band naar Michiel de Ruyter, de bekende Nederlandse koloniaal en zeerover. Maar DRK gebruikt tegelijk ook een bandlogo dat rechtstreeks is ontleend aan de insignes van SS-divisies. Een daarvan was het voornamelijk uit Nederlanders bestaande “SS-Freiwilligen-Panzer-Grenadier-Regiment 49 De Ruyter”, een elite-korps van Adolf Hitler. DRK is “een autonome verzetsgroep die door middel van muziek propaganda wil verspreiden” en op wil roepen tot “een revolutie”, een blanke revolutie wel te verstaan. Haat tegen migranten, Joden en links voert de boventoon, ook al verzet DRK zich soms tegen al te openlijke uitingen van nazisme. Dat is echter meer voor de Bühne, en in een hopeloze poging om een breder publiek aan zich te binden.

In 2007 brengt de band een eerste cd uit, “Vaderlandse rechts-rock” geheten. Daarop staat het nummer “Ode aan het verleden” waarmee de SS-ers die “vochten voor onze dageraad” gehuldigd worden. En in het nummer “Democratuur” spreekt DRK zich, naar goed fascistisch gebruik, uit tegen de democratie. Dat zou immers slechts “een speeltje der roden” zijn. In een ander nummer roept de band op tot verzet tegen “de zionist”, want die zou “ons ideaal” bedreigen. Eind 2008 brengt de band samen met Brigade M¹ een tweede cd uit. De opbrengsten daarvan gaan naar de juridische ondersteuning van een groep neo-nazistische krakers. Die worden door Justitie vervolgd, omdat ze zich bij de ontruiming van hun pand schuldig zouden hebben gemaakt aan openlijke geweldpleging, poging tot zware mishandeling en verboden wapenbezit.²

Bandleiden

De bezetting van DRK is continu aan veranderingen onderhevig. Momenteel is Bernard Baardscheer uit Leiden de zanger. Hij is veelvuldig aanwezig bij demonstraties en activiteiten van uitgesproken nazistische en fascistische organisaties als de Nederlandse Volks Unie (NVU), Nationalistische Volks Beweging, Nationaal-Socialistische Aktie (NSA), Voorpost en de Nationaldemokratische Partei Deutschlands (NPD). Ook doet Baardscheer mee aan acties van Met de Dieren Tegen de Beesten (MDTB), een nationalistische dierenrechtengroep. En in maart 2007 is hij van de partij bij een SS-herdenking op een Duits militair kerkhof in de Belgische gemeente Lommel. Die is georganiseerd door een tak van de nazistische internationale organisatie Blood & Honour (B&H).³ Het zal dan ook niet verbazen dat Baardscheers favoriete schrijver Adolf Hitler is, althans dat laat hij in 2003 op zijn internetprofiel weten. Drummer van DRK is Pieter van Rhijn uit Katwijk. Die speelt tevens regelmatig gitaar in Brigade M. Van Rhijn is niet zo actief als Baardscheer, maar niettemin is ook hij te bewonderen bij activiteiten van MDTB, Voorpost, NSA en NPD. De huidige bassist van DRK is Tim Mudde uit Sassenheim. Hij is de bindende kracht van extreem-rechts in de Leidse regio, actief voor Voorpost, leidsman van Brigade M en beheerder van een extreem-rechts postorderbedrijf.

Tot medio 2008 speelt de Leidenaar Martijn de Zeeuw basgitaar in DRK. Hij laat zich jarenlang kennen als een overtuigd neo-nazi en is actief op het forum van Combat 18, een van de meest gewelddadige takken van B&H. Op internet noemt hij Turken “onze vijand”, homoseksualiteit “een ernstige hersenafwijking”, en hij stelt dat “een jood een jood blijft”. Naar eigen zeggen is De Zeeuw in 2002 betrokken bij een vechtpartij met “twee Marokkanen en een neger”. Een van de Marokkanen gooit hij neer, waarna hij “die Ausländer” een harde trap op de borstkas geeft. Daardoor zou die een rib breken. De Zeeuw wordt gearresteerd en krijgt een schikkingsvoorstel aangeboden. Hij is verder actief bezoeker van extreem-rechtse en nazistische muziekfestivals, en helpt een enkele keer mee om die te organiseren. Hij is, sporadisch, te vinden op demonstraties en bijeenkomsten van de NVU, Voorpost en MDTB. In maart 2006 is ook hij van de partij bij de

SS-herdenking in Lommel. Verder zijn nationalistische borrels bij hem zeer geliefd.

Optredens

DRK treedt voor het eerst op in december 2005 in de gemeente Alphen aan den Rijn, bij een van de vele afscheidsconcerten van Brigade M. Daarna volgen nog vele optredens in onder andere Haarlem, Aarlanderveen, Eindhoven, Nuth, Hof van Twente en Voorschoten. Die optredens trekken tussen de 50 en 150 bezoekers, grotendeels bestaande uit aanhangers van extreem-rechtse organisaties. Bij de concerten is het schering en inslag dat er extreem-rechtse propaganda en muziek verhandeld wordt. Ook worden onderlinge banden aangehaald.

Een aantal optredens van DRK is noemenswaardig. In juni 2006 speelt de band samen met Brigade M en de band Westland Rebels op een “Rock voor Dietsland”-festival in Haarlem. Westland Rebels is een afsplitsing van Brigade M en heeft onder andere Robert Koetsier uit Heerhugowaard in de gelederen. Koetsier is lid geweest van de CP’86 en wordt in februari 2007 gearresteerd, omdat hij in Uitgeest deelneemt aan een gewelddadige aanval op anti-racisten.⁴ Om ongeregelheden bij het festival in Haarlem te voorkomen, posteert de organisatie voor de zaalingang een ordedienst, bestaande uit aanhangers van B&H.

“Sieg Heil”

In april 2007 treedt DRK op in Voorschoten, samen met Westland Rebels en de Hongaarse nazistische band Fehér Törvény. Die laatste speelt op de verzamel-cd “More hate 88” het antisemitische nummer “You’re a fucking jew”. Tijdens de Voorschotense optredens worden luid en duidelijk, ook voor buurtbewoners, leuzen geroepen als “Sieg Heil” en “Hier marschiert die Nationale Widerstand”. Op het eind van de avond ontstaat bij enkele concertbezoekers onderling ruzie. Dat is niet ongebruikelijk tussen de vaak rivaliserende nazistische fracties, en zeker niet nadat het bier rijkelijk gevloeid heeft. Enkele aanwezigen die met de bus terug naar huis reizen, proberen nog een bushok aan diggelen te trappen. Maar dat lukt ze niet meer. Ze zijn te dronken.

In oktober 2008 speelt DRK op het festival “Rock voor Dietsland 2”. Dat wordt mede georganiseerd door Baardscheer en vindt plaats in de gemeente Hof van Twente. Ook de twee Belgische bands Kill Baby, Kill en Les Vilains moeten optreden. De skinheadband Kill Baby, Kill heeft onder andere een split-cd uitgebracht met de Engelse B&H-band English Rose. In een nummer op die cd roept Kill Baby, Kill op tot geweld tegen homoseksuelen: “Aids geneest flikkers, maar ook een honkbalknuppel doet wonderen, voor deze mafkezen van de natuur. Een enkele reis hel. Het wordt tijd dat het in elkaar slaan van homoseksuelen een Olympische sport gaat worden”. De band Les Vilains behoort ook tot het extreem-rechtse spectrum. In het nummer “Mohammed” noemt men de islamitische profeet “een strontvlieg”. “Les Vilains” treedt regelmatig op bij extreem-rechtse festivals, waaronder die van B&H.

Het concert in Hof van Twente verloopt niet geheel vlekkeloos. Er zijn wat onderlinge opstootjes tussen de bezoekers, mede over bruinhemden die de Hitlergroet brengen. En als klap op de vuurpijl wordt aan het einde van de avond het festival stilgelegd door de lokale autoriteiten. Daardoor kan de laatste band, Kill Baby, Kill, niet optreden. DRK verzorgt in 2008 ook optredens in Vlaanderen, Frankrijk, Italië en Spanje. Daar speelt men eveneens samen met allerlei bands uit het B&H-circuit, waaronder het Franse Panzerjäger, vernoemd naar Duitse anti-tank eenheden uit de Tweede Wereldoorlog. Bij een optreden in Spanje in september 2008 hangt er prominent een hakenkruisvlag over het drumstel van DRK. En dat is veelzeggend.

Gerrit de Wit

Bernard Baardscheer (links) en Pieter van Rhijn demonstreren tegen McDonald's.

Noten

- ¹ “Extreem-rechtse band rockt voor volk en vaderland”, Gerrit de Wit. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10776f48.htm>.
- ² “Neo-nazistisch kraakpand ontruimd”, Gerrit de Wit. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11497f97.htm>.
- ³ “Verbod dreigt voor Blood & Honour”, Gerrit de Wit. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11339f85.htm>.
- ⁴ “Neo-nazi's in de beklaagdenbank”, Gerrit de Wit. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11415f91.htm>.

De omvang van de huidige economische crisis lijkt dagelijks toe te nemen en het einde is nog lang niet in zicht. Terwijl overheden honderden miljarden euro’s steken in de financiële sector en de industrie, worden wereldwijd tientallen miljoenen arbeiders ontslagen. Migranten zijn vaak de eersten die eruit vliegen.

Roemenië en Bulgarije zijn sinds 1 januari 2007 EU-lidstaten. Net als bij het EU-lidmaatschap van Polen in 2004, heeft de overheid een tweejarige overgangsperiode ingesteld voordat Roemenen en Bulgaren zonder werkvergunning in Nederland kunnen komen werken. Zo wil de overheid de nationale arbeidsmarkt beschermen tegen de toeloop van goedkope Oost-Europese arbeidskrachten. Per 1 januari 2009 zou de overgangsperiode ten einde zijn, maar onder invloed van de kredietcrisis heeft minister Piet Hein Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de regeling met een half jaar verlengd. Hij wijst daarbij naar omringende landen die hun grenzen ook nog gesloten willen houden. Zowel het CDA, zijn eigen partij, als de PvdA, de PVV, de VVD en de SP vinden de verlenging van een half jaar te kort. Zij willen de maximale overgangstermijn van 5 jaar, zodat Roemenen en Bulgaren tot 2012 een werkvergunning zouden moeten aanvragen.

Om de protectionistische maatregel te rechtvaardigen slepen politici er allerlei argumenten bij, zoals problemen met huisvesting en uitbuiting. Donners partijgenoot en Kamerlid Eddy van Hijum ziet ook “een zeker risico voor de sociale zekerheid”. Met de Poolse arbeidsmigranten als voorbeeld stelt hij dat het vooral gaat om laaggeschoolde arbeiders. Die worden in crisistijden het eerst op straat gegooid en zouden dan aanspraak gaan maken op een uitkering. Van Hijum geeft weliswaar toe dat het aantal Poolse migranten met een uitkering niet hoog is. Maar het risico dat ze misschien een beroep gaan doen op sociale voorzieningen, waar ze overigens zelf aan meebetalen, vormt voor hem al voldoende reden om de grenzen te sluiten. De CDA-Kamerfractie pleit daarbij meteen ook voor een aanscherping van de WW-regeling en van de bijstand, om zo “aanzuigende werking” tegen te gaan. Ook PVV-Kamerlid Tony van Dijck ziet Roemenen en Bulgaren als een bedreiging voor de Nederlandse arbeidsmarkt. Hij krijgt in de Kamer echter onvoldoende steun voor zijn voorstel om alle Oost-Europeanen alleen nog maar toe te laten via een werkvergunning.

Quota

Ook Engeland, Frankrijk, Duitsland, België, Luxemburg, Oostenrijk, Ierland en Italië houden hun arbeidsmarkt geheel of gedeeltelijk gesloten voor Roemenen en Bulgaren. Tot 2012 zijn ze tweederangs burgers in die oude lidstaten. Italië en Luxemburg openen de arbeidsmarkt alleen voor sectoren met een tekort aan arbeiders, zoals de landbouw. “Wij moeten eerst de banen van onze eigen werknemers beschermen”, aldus Phil Woolas, de Britse minister van Immigratie. Engeland heeft quota ingesteld voor laaggeschoolde migranten, en hooggeschoolden mogen alleen komen als er geen vergelijkbare Engelse werknemers beschikbaar zijn. Engeland kan migratie uit andere EU-landen niet helemaal stoppen en daarom treedt men nu extra streng op tegen migranten van buiten de EU. Overigens zijn Spanje, Portugal, Hongarije en Griekenland vanaf begin 2009 wel vrij toegankelijk voor migranten uit de nieuwe EU-landen.

Het beperkende beleid mag ook na 2012 nog voortgezet worden wanneer migratie “ernstige verstoringen” van de arbeidsmarkt zou veroorzaken. Maar uit onderzoek van de Europese Commissie blijkt dat het openen van de grenzen voor migranten uit de nieuwe EU-landen geen nadelige gevolgen voor de binnenlandse arbeiders heeft gehad. In de oude lidstaten was er grote behoefte aan extra arbeiders. De arbeidsmigranten hebben dus zo bijgedragen aan de economische groei. Ook in Nederland blijkt het verwachte negatieve effect van de instroom van Oost-Europese arbeiders zich nauwelijks te hebben voorgedaan. Behalve in de landbouw, een sector met zwaar werk voor weinig geld, zijn de lonen nergens onder druk komen te staan. Het effect op de sociale voorzieningen is zelfs positief voor de Nederlandse arbeiders en oneerlijk voor de EU-migranten. Die betalen namelijk wel premies en belastingen, maar maken daar zelf nauwelijks gebruik van omdat ze meestal tijdelijk blijven. Uit de ervaringen met Poolse arbeiders blijkt verder dat het opheffen van het beperkende beleid niet voor veel meer migratie heeft gezorgd.

Spanje

Spanje werd al vroeg in 2008 getroffen door de crisis. Jarenlang was het een van de snelst groeiende economieën in Europa, mede vanwege de bouwsector. Dat trok veel migranten aan uit Afrika, Oost-Europa en Latijns-Amerika. Nu zijn veel bouwprojecten stilgelegd of afgeblazen, en heel wat bedrijven gaan failliet. De werkloosheid is in 2008 met een miljoen gestegen tot meer dan 3 miljoen. Spanje kent nu het hoogste percentage werklozen binnen de EU: 11,3 procent en onder migranten zelfs 17,5 procent. Die worden het hardst getroffen, vliegen er meestal het eerste uit en beschikken vaak niet over een netwerk van familie en vrienden die hen kunnen opvangen. De migranten zijn juist meestal in Spanje komen werken om hun familie in het land van herkomst te ondersteunen. Nu zijn velen dakloos geworden en aangewezen op gaarkeukens.

Door de crisis komen illegale migranten makkelijker aan het werk dan legale, voor wie de bazen premies en hogere lonen moeten betalen. De zoektocht naar werk loopt regelmatig uit op een onderlinge strijd tussen migranten van verschillende nationaliteiten. De spanningen lopen daarbij hoog op. Marokkaanse migranten bijvoorbeeld leven al langer in Spanje en hebben een sterkere positie verworven. Daardoor kunnen ze ook meer geld eisen voor hun arbeid. Maar momenteel worden ze vervangen door Roemenen die genoeg nemen met minder. De uurlonen zijn zo inmiddels tot ver onder het wettelijk minimum gedaald. Sommige arbeiders maken zelfs werkdagen van 10 uur voor in totaal 15 euro.

De Spaanse regering probeert van de werkloze migranten af te komen door hen oprotpremies aan te bieden. Een deel van dat geld krijgt de migrant bij vertrek uit Spanje en de rest bij aankomst in eigen land. Wie zo terugkeert, mag Spanje drie jaar niet meer in. Van de regeling wordt dan ook nauwelijks gebruik gemaakt. Veel Afrikanen hebben duizenden euro’s betaald en hun leven gewaagd in gammele bootjes om naar Spanje te komen. Ze willen nu niet afgekocht worden.

Engeland

Engeland en Ierland waren sinds 2004 populaire bestemmingen voor Poolse migranten. Er was werk zat en er waren geen beperkende maatregelen tegen hun komst. Meer dan 1,2 miljoen Polen deden voornamelijk laaggeschoold en zwaar werk in de bouw en de landbouw. Nu Engeland hard is getroffen door de crisis en veel banen verloren zijn gegaan, trekken veel Polen weg. Sommigen gaan naar Noorwegen en Zweden, maar de meesten keren terug naar Polen. Aan het begin van de crisis groeide de Poolse economie nog even door, wat een extra reden was om terug te gaan. Ook speelde de zwakker wordende Britse pond een rol. Kregen de

Uit de actualiteit

Een selectie van het nieuws op de websites van De Fabel van de illegaal en Doorbraak.

Boot Verdonk is zinkende

(8 december 2008)

De groep van prominente adviseurs rond Rita Verdonk, de stuurvrouw van Trots op Nederland (TON), raakt uitgedund. Nadat Ed Sinke zich in mei 2008 terugtrok als adviseur van Verdonk, vertrok een half jaar later ook spindoctor Kay van der Linde uit Verdonks “beweging”, die in de peilingen overigens steeds verder afglijdt. René Lancee mag nu als “operationeel manager” samen met Verdonk TON uit het slop trekken. Lees verder bij het thema “Rechts-populisme” op de Doorbraak-website.

Jami gooit het over een andere boeg

(15 december 2008)

“An interview with Muhammed”, zo heet het nieuwe filmpje van Ehsan Jami. Tot grote ophef heeft de film niet geleid, waarschijnlijk vanwege de impliciet verzoenende boodschappen die hij bevat richting moslims. En dat is bijzonder, omdat Jami altijd lekker heeft meegedaan - weliswaar als figurant - in de door Wilders en Hirsi Ali geleide hetze tegen de islam. Lees verder bij het thema “Rechts-populisme” op de Doorbraak-website.

Ook wetenschappers noemen Wilders’ PVV nu extreem-rechts

(16 december 2008)

Onderzoekers van de Anne Frank Stichting en de Universiteit van Leiden stellen in de Monitor Racisme en Extremisme dat Wilders en zijn Partij Voor de Vrijheid (PVV) als extreem-rechts te kenschetsen zijn. Een conclusie die linkse critici al veel eerder hebben getrokken, en die nu bevestigd wordt door een aantal wetenschappers. Lees verder bij het thema “Rechts-populisme” op de Doorbraak-website.

Rechtse kruistocht tegen de Antillen

(18 december 2008)

Sinds enige tijd hameren rechtse politici en opiniemakers in Nederland op de corruptie op de Antillen en Aruba. Dat neemt inmiddels de vorm aan van een rechtse, persoonlijke kruistocht tegen de gehele bevolking van de Antillen, en de Antilliaanse en Arubaanse gemeenschappen in Nederland. PVV-Kamerlid Hero Brinkman gaat daarbij voorop. Lees verder bij het thema “Kolonialisme” op de Doorbraak-website.

Moedig Turks en Koerdisch excuus aan Armeniërs

(29 december 2008)

Een groep van 200 linkse Turkse en Koerdische intellectuelen en kunstenaars is in Turkije een campagne gestart waarin individuen middels de ondertekening van een manifest hun excuses kunnen aanbieden aan hun Armeense broeders en zusters voor de ontkenning van de genocide op hun voorouders in 1915. Ook veel Nederlandse Turken en Koerden hebben het manifest ondertekend. Lees verder bij het thema “Anti-fascisme” op de Doorbraak-website.

Inburgering in Wageningen: “Ze zullen eieren voor hun geld kiezen!”

(9 januari 2009)

Wageningen wil goed haar plichten doen die worden genoemd in de door Rita Verdonk ingevoerde Wet Inburgering (WI). De gemeente gaat daarbij vrij ver om Wageningse inburgerplichtigen te achterhalen. Ook mensen die niet verplicht zijn om deel te nemen, maar wel “behoefstig” zijn, moeten op grote schaal worden geworven. Er is een heuse Taskforce opgericht en een budget beschikbaar gesteld voor 2007 en 2008 van maar liefst 1,1 miljoen euro. Men verwacht mogelijk problemen bij het vinden van 350 inburgeraars, maar “ze zullen eieren voor hun geld kiezen!” Lees verder bij het thema “Inburgering” op de Doorbraak-website.

Overall ter wereld komen banen in gevaar door de crisis.

Poolse migranten voor 500 pond (625 euro) eerst nog 3.500 zloty, nu is dat niet meer dan 2.300. Inmiddels echter heeft de Poolse economie ook last van de crisis. De teruggekeerde migranten lijken dus van de regen in de drup beland en moeten opnieuw voor hun baan vrezzen. Daarnaast hebben velen bij terugkeer te kampen met aanpassingsproblemen. De Engelse samenleving is in het algemeen minder conservatief dan de Poolse.

Ook migranten uit andere EU-landen liggen onder vuur. In 2004 waarschuwden de vakbonden de Britse overheid dat de EU-regelgeving het mogelijk maakt voor buitenlandse bedrijven om bij grote infrastructurele projecten Portugese of Italiaanse arbeiders in te zetten in plaats van Britse. Bij de bouwprojecten voor de Olympische Spelen van 2012 komt 37 procent van de arbeiders uit een ander land. De bazen profiteren flink van de komst van de arbeidsmigrant. Britse arbeiders worden relatief goed betaald en verdienen meer dan Portugese en Italiaanse. De lonen in de bouw verschillen binnen de EU enorm. In Engeland is het maandloon gemiddeld 2.481 euro, in Duitsland 2.074, in Italië 1.592, en in Portugal slechts 705 euro. De Britse arbeiders zijn vaak ook nog beter beschermd en worden vertegenwoordigd door de vakbond. Ze kunnen dus makkelijker protesteren tegen te lange werktijden of onveilige arbeidsomstandigheden. Voor buitenlandse arbeiders is dat veel moeilijker vanwege taalproblemen en het ontbreken van steun.

Onder invloed van de crisis zijn protectionistische en nationalistische sentimenten flink opgelaaid. In de olie- en energiesector braken protesten uit nadat aannemers verklaarden geen lokale arbeiders in te zetten bij het bouwen van raffinaderijen en een energiecentrale. Britse arbeiders probeerden buitenlandse arbeiders te beletten om aan het werk te gaan, onder het motto "Engelse banen voor Engelse arbeiders". De Britse premier Gordon Brown had deze slogan overigens zelf als eerste gebruikt bij zijn eerste toespraak als Labour-partijleider in 2007. Het spreekt voor zich dat arbeiders kwaad zijn over de toenemende onzekerheid en hun machteloze positie. Maar die woede moet zich dan wel richten tegen de bazen en niet tegen buitenlandse arbeiders die minstens net zo hard worden uitgebuit.

China

In de EU staan miljoenen banen op het spel, maar in China gaat het nu al over tientallen miljoenen. Naar schatting 750 miljoen Chinezen wonen op het platteland. Door de opkomst van grootschalige geïndustrialiseerde landbouw kunnen veel kleine boeren daar niet meer overleven. Jaarlijks vinden er daarom duizenden opstanden plaats waarbij vrijheid en welvaart wordt geëist. De woede richt zich vaak op de bestuurders en het staatsapparaat. De rellen worden bedwongen met bot geweld van de politie en het leger. Maar het is vooral de belofte van economische vooruitgang die de meeste Chinezen in het gareel houdt. Zo'n 130 miljoen migreerden er naar de steden om daar te gaan werken in fabrieken. Het land heeft zich in 30 jaar tijd opgewerkt tot het industrieterrein van het rijke Westen. Maar nu is de export voor een deel ingestort en zijn volgens officiële cijfers al zo'n 20 miljoen binnenlandse migranten werkloos teruggekeerd naar het platteland. Volgens sommige economen gaat het zelfs om 40 miljoen arbeiders. Maar grote delen van het platteland waren leeggelopen en daardoor is de sociale en economische infrastructuur goeddeels verdwenen. Terugkeer naar een boerenbestaan is dus onmogelijk geworden. Het gebrek aan kansen om te overleven leidt tot onrust en hongeropstanden. Dat kan op termijn zelfs een gevaar gaan vormen voor de Chinese staat, en die probeert daarom de arbeiders te paaien met werkgelegenheidsprojecten, hogere inkomens, uitkeringen en medische zorg.

Hoe de migratie zich onder invloed van de crisis wereldwijd gaat ontwikkelen, is nog onduidelijk. Uit het "World Migration Report 2008" van de migratiebeheersingsorganisatie IOM blijkt dat migratie nog steeds toeneemt. Het onderzoek is wel gedaan op basis van cijfers uit 2005, van voor de huidige crisis dus. Wereldwijd migreren meer dan 200 miljoen mensen, dat is 1 op de 30. Naar schatting 10 tot 15 procent van de migranten is illegaal. Meer dan de helft van alle migratie vindt plaats tussen de rijke landen. Ondanks de ineenstorting van diverse economische sectoren blijft de vraag naar arbeid bestaan. In crisistijden groeit de vraag naar goedkope arbeiders juist. Bedrijven moeten hun kosten omlaag brengen om te kunnen blijven concurreren, wat leidt tot slechtere arbeidsomstandigheden en hogere werkdruk. De import van goedkope arbeidsmigrant is dan een oplossing. Het is belangrijk om juist in crisistijden niet naar een zondebok te gaan zoeken. Migrant zijn niet de schuld van de economische problemen. Het kapitalisme leidt immers voortdurend tot uitbuiting en onzekerheid, en alle arbeiders worden daarvan het slachtoffer.

Sandor Schmits

Uit de actualiteit

Een selectie van het nieuws op de websites van De Fabel van de illegaal en Doorbraak.

Wat schrijft rechts?

(19 januari 2009)
Elsevier is verdrietig. Hun kapitalistische vrienden krijgen namelijk de schuld van de financiële crisis, en terecht. Volgens het weekblad worden bankiers nu te kakken gezet als "roofzuchtig", en worden ze "vies aangekeken". Maar dat is geheel ten onrechte hoor, repliceert Elsevier zonder een spoor van schaamte. Het kapitalisme is volgens het blad juist goed, en het zou vooruitgang brengen. Kapitalisten staan ook helemaal niet "aan de kant van de rijke machthebbers, aan de kant van mensen die teveel hebben en nog meer willen". Neen, beste mensen, "de ware kapitalist komt juist op voor de onmachtigen, de individuele consument" en "de boer in Afrika".
Lees verder bij "Fabel Nieuws" op de Fabel-website.

Overlevende Schipholbrand alsnog uitgezet

(22 januari 2009)
In november 2008 berichtte De Fabel over Miloud Fritass, een van de slachtoffers van de Schipholbrand, die dreigde te worden uitgezet naar Marokko. Helaas is dat ondertussen ook gebeurd. Een kort overzicht van de gebeurtenissen van de afgelopen maanden.
Lees verder bij "Fabel Nieuws" op de Fabel-website.

Brief aan de gemeenteraad van Wageningen over de inburgeringsplicht

(10 februari 2009)
Geachte gemeenteraad van Wageningen, u bent voornemens de Verordening Inburgering als hamerstuk aan te nemen. Doorbraak en de afdeling Doorbraak Wageningen willen u dit ontraden. We denken dat er een veel te positief beeld wordt gegeven van de Wet Inburgering (WI) en ook van het instrumentarium dat de gemeente Wageningen opbouwt om deze wet uit te voeren. Uiteraard vinden we het een goede zaak als de gemeente mensen aanbiedt cursussen Nederlands te volgen.
Lees verder bij het thema "Inburgering" op de Doorbraak-website.

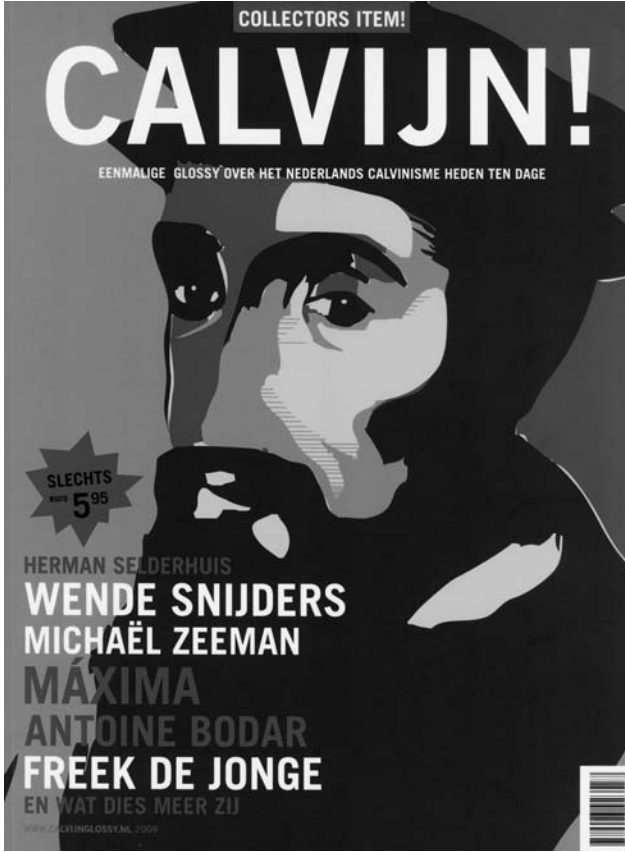
Arme Geert krijgt een koekje van eigen deeg

(12 februari 2009)
De pleuris is uitgebroken. De Nederlandse rechts-extremist en Tokkiemagneet Geert Wilders mag namelijk Engeland niet in. Hij wil daar in het Hogerhuis zijn omstreden film Fitna komen vertonen en haat zaaien tegen moslims. Wilders is daartoe uitgenodigd door het Britse Hogerhuislid Lord Pearson of Rannoch. Die is lid van de uiterst rechtse UK Independence Party (UKIP). David Cameron, leider van de rechtse Britse Conservatieve Partij, noemde leden van de UKIP ooit "fruitcakes, loonies and closet racists", oftewel heimelijke racisten. En dat was de spijker op de kop.
Lees verder bij het thema "Rechts-populisme" op de Doorbraak-website.

Doorbraak-website <www.doorbraak.eu>
Fabel-website <www.defabel.nl>

Integreren in een calvinistisch Nederland?

De regeringspartijen PvdA en CDA hebben beide recentelijk een integratienota uitgebracht. De sociaal-democraten willen een verharding van het beleid om de rechtsstaat te verdedigen en “de allochtonen” te “verheffen”. De christen-democraten hebben een andere cadeauverpakking gekozen: normen en waarden. Balkenende toonde zich vooral enthousiast over de “typisch Nederlandse” normen en waarden van Johannes Calvijn.

“Eenmalige glossy over het Nederlands calvinisme heden ten dage”.

“Daar heeft Wilders gelijk in”, riep PvdA-er Hans Spekman in oktober 2008. Het Kamerlid doelde op de pleidooien van de PVV-er voor een repressieve aanpak van “de Marokkaanse probleemjongeren”. “Je moet ze vernederen”, vond Spekman. Zijn macho opstelling bleek geen incident, want een maand later kwam zijn fractie met een keiharde notitie over “de aanpak van Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren”. Het begrip “vernederen” was daarin weliswaar vervangen door het beheerster klinkende “statusverlaging”, maar verder was de notitie een aaneenschakeling van voorstellen voor nieuwe repressieve maatregelen speciaal gericht op die “probleemjongeren”. De PvdA vroeg onder meer om gebiedsverboden, opsluiting in campussen, het financieel aanpakken van hun ouders, en het gedwongen laten verhuizen van het hele gezin van een “probleemjongere”, zelfs wanneer ze een koopwoning hebben.

Oppofferen

Als het aan de sociaal-democraten ligt, wordt de gelijkheid voor de wet afgeschaft en moeten jongeren bestraft worden al naargelang hun etniciteit. Maar dan moet hun “herkomst of afkomst” wel mogen worden vastgesteld en vastgelegd. En daar pleitte de partijtop dan ook nogmaals voor in de integratieresolutie “Verdeeld verleden, gedeelde toekomst” die eind december 2008 verscheen. De auteurs waren partijvoorzitter Lilianne Ploumen, het conservatieve Kamerlid Jeroen Dijsselbloem en de huidige Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb. In hun resolutie wilden de drie zich niet beperken tot Marokkaans-Nederlandse en Antilliaans-Nederlandse “rotjochies”, maar gewoon alle “allochtonen” de les lezen. Dat vinden ze niet leuk om te moeten doen, zo jammeren ze. Dijsselbloem lijdt er naar eigen zeggen zelfs flink onder. “Wij witte PvdA-ers vinden dat heel erg moeilijk. We zijn bang voor het verwijt van white superiority: de Nederlander die de kleurling even de les leest”, aldus de arme bange PvdA-er. “Mensen zeggen dat je op de moslimgemeenschap zit in te beuken. Ik weet dat ik mensen kan kwetsen, maar ik moet het openbreken.” En zo was het hoge woord eruit: niet moslims of “allochtonen” zijn het slachtoffer van de nationalistische integratiehetze, maar de goedbedoelende witte politici en opiniemakers die zich opofferen om racistische maatregelen te promoten voor het goede doel.

Van Nederlandse staatsburgers met twee paspoorten wil de partijtop ook het Nederlandschap kunnen afnemen en hen uitzetten als ze “onze democratische rechtstaat afwijzen én bereid zijn haar met geweld te ontwrichten”. De sociaal-democraten willen dus een niet aflatende druk op alle “allochtonen” om zich helemaal aan te passen en op te gaan in Nederland, zonder hen de garantie te geven dat ze ooit helemaal gelijk zullen worden voor de wet. Want uitzetting komt bij de partij niet in beeld voor bijvoorbeeld “autochtone” radicaal-linksen die eveneens de huidige staatsvorm afwijzen en revolutionair geweld onder bepaalde omstandigheden niet uitsluiten.

Zwarte Piet

Maar er is meer nodig dan repressie, weet de partijtop. “We” moeten met “de allochtonen” ook debatteren op het scherp van de snede, hen confronteren en normatief opvoeden als het gaat om allerlei gedragingen die niet zouden passen in Nederland. En soms is tolerantie gepast, vinden de drie auteurs, zoals bij het dragen van hoofddoekjes in de klas en bij moskeeën met een opvallende architectuur. Maar zo’n tolerante “open houding” vraagt de partijtop vooral ook van “allochtonen” zelf, bijvoorbeeld als het gaat om luidruchtige kerkklokken die de zondagsdienst aankondigen en het racistische feest rond Sinterklaas en Zwarte Piet, waarvan inmiddels kennelijk zelfs de PvdA doorheeft dat het ietwat problematisch is. “Allochtonen” worden vanzelfsprekend niet geacht “autochtonen” rond dit soort thema’s te confronteren en normatief op te voeden, laat staan repressief te benaderen.

In de resolutie wordt eer betoond aan de rechts-populist Pim Fortuyn. De partijtop neemt diens strategie over om nationalistische praat te rechtvaardigen met verwijzingen naar de mythische “bewoners van de volkswijken van onze steden” naar wie iedereen zich natuurlijk moet richten. “De PvdA moet nationalistischer worden”, had PvdA-leider en minister van Financiën Wouter Bos in november al geroepen. De partij moest van hem “een eigen beschaafde vorm van nationalisme, van nationale trots ontwikkelen”. In januari voegde hij daar nog aan toe dat “de term trots niet alleen bij rechts thuishoort”. De resolutie benadrukt daarom het belang van het vak burgerschapsvorming op scholen. “Onze kinderen moeten van jongs af vertrouwd worden gemaakt met wat het betekent burger

te zijn van dit land, zij moeten leren wat daaraan waardevol en bijzonder is.” De partijtop vereenzelvigt zich volkomen met “onze rechtsstaat en de daarin besloten normen en waarden”. Die “verworvenheid” wil ze vastberaden verdedigen, als leefden we nu in een paradijs. Dat er strijd kan zijn tegen die rechtsstaat en zijn kapitalistische normen en waarden, lijkt niet in de hoofden van de PvdA-ers op te komen, laat staan dat “allochtonen” in die strijd een belangrijk aandeel zouden kunnen hebben.

Arbeidsmarkt

Inburgering is in de eerste plaats natuurlijk een bevolkingspolitieke maatregel. Beleidsmakers willen dat ook “allochtonen” zo goed mogelijk bruikbaar zijn op de arbeidsmarkt. Daarom worden inburgeringstrajecten steeds vaker direct gekoppeld aan druk richting de arbeidsmarkt. Om die druk verder op te voeren, wordt in de resolutie voorgesteld om de toegang van “nieuwkomers” tot sociale zekerheid te beperken. Dat is geen discriminatie, volgens de partijtop. “Een apart aanloopregime is daarom verdedigbaar - niet omdat we mensen ongelijk willen behandelen, maar omdat het stelsel zoals het nu is voor nieuwkomers onvoldoende activerend werkt.” Maar wat als “allochtonen” en migranten geen baan kunnen vinden wegens het racisme op de arbeidsmarkt? Of als ze vanwege de crisis eerder ontslagen worden omdat ze veel vaker slechts uitzendcontracten hebben? Pech gehad. De PvdA-top schrijft in de resolutie wel dat discriminatie op de arbeidsmarkt moet worden aangepakt, maar verbindt aan dat streven ineens geen harde maatregelen. “In het verleden is gebleken dat algemene maatregelen, zoals de Wet Bevordering Evenredige Arbeidsdeelname Allochtonen, nauwelijks succesvol zijn”, zo legt de partijtop zich makkelijk neer bij de onwil van bedrijven om iets te doen tegen racisme. Maar de sociaal-democraten “accepteren geen zelf aangemeten slachtofferschap van mensen die de verantwoordelijkheid voor hun werkloosheid van zich afschuiven door van discriminatie te reppen”.

In de weken na het verschijnen van de resolutie stak er binnen de partij een hoopgevend stormpje van kritiek op. Progressievere PvdA-ers vielen over het nationalistische taalgebruik, de “nadruk op culturele homogeniteit en nationale identiteit”, en de assimilatie dwang die spreekt uit de oproep in de resolutie tot het “onvoorwaardelijk kiezen voor Nederland”. Ook riep de groepsgewijze benadering van “allochtonen” irritatie op, vooral omdat elders in de resolutie zo hoog opgegeven wordt over de Nederlandse individuele vrijheid. De nadruk op culturele, etnische en religieuze oorzaken van problemen in plaats van economische kreeg ook weinig bijval. Verder werd ook kritiek op Wilders node gemist. De partij sluit zich zo gewoon aan bij Wilders’ campagnes, werd gezegd. Overigens werd de al bestaande wettelijke integratiedwang door niemand ter discussie gesteld. De boosheid richtte zich uitsluitend tegen een nieuwe ronde, een verdere verscherping. Straks pikken ze het niet meer en trekken de migranten massaal weg, leek soms de gedachte erachter. “Natuurlijk brengt immigratie ook problemen met zich mee. Maar zonder immigranten zou de Nederlandse economie echt direct tot stilstand komen”, schreef het verontruste PvdA-Kamerlid Paul Kalma. Dat zou contraproductief zijn.

Onderklasse

In november 2008 had het Wetenschappelijk Instituut (WI) van het CDA ook al een advies gepresenteerd over integratie: “Integratie op waarden geschat”. Volgens het instituut zit Nederland “met een cultureel onaangepaste onderklasse opgescheept” en zetten de verplichte inburgeringscursussen weinig zoden aan de dijk. Daarom pleit men voor “een versoepeling van de inburgeringsplicht voor oudkomers” en voor “een laagdrempelig cursusaanbod” waar “mensen op vrijwillige basis tegen geringe vergoeding aan deel kunnen nemen”. Helaas heeft het kabinet aan dat advies nog geen gehoor gegeven. Eind januari overwoog PvdA-minister Eberhart van der Laan van Integratie namelijk om werkloze inburgeringsplichtigen die niet komen opdagen bij hun cursus, te korten op hun uitkering. Het WI had overigens al wel vanuit de luie stoel geconstateerd dat uitkeringen “te makkelijk” verstrekt worden.

Het instituut wil liever alle pijlen richten op de nieuwkomers. Er moeten eenvoudige toelatingsprocedures voor hoogopgeleide kennismigrant komen. Maar ondertussen komen er wel nog “teveel kanslozen naar Nederland”, vindt CDA-Kamerlid Madeleine van Toorenburg. En die “kanslozen moeten we weren”, aldus WI-medewerkster Petra van der Burg. Het advies van haar instituut is feitelijk niet meer dan een aaneenschakeling van repressieve maatregelen en hun respectievelijke rechtvaardigingen. Zo zouden huwelijksmigranten voortaan vooraf een diploma van een vervolgopleiding moeten hebben

én Nederlands of Engels moeten spreken en schrijven. Ook zou iedereen voortaan slechts één keer een gezin mogen vormen met een partner uit een niet-westers land, en zou het verbod op neef-nicht huwelijken moeten worden heringevoerd. Verder zouden huwelijksmigranten voortaan pas weer na 5 jaar een zelfstandige verblijfsvergunning mogen krijgen, tenzij ze na 3 jaar een zelfstandig inkomen hebben en geslaagd zijn voor het inburgeringexamen. Verder moet er van het Wl een leerwerkplicht komen voor alle burgers van buiten de EU zonder permanente verblijfsvergunning, en wil men net als de PvdA de toegang van migranten tot sociale voorzieningen gaan beperken. Het CDA heeft “een warm hart”, zei minister Donner nog doodleuk bij de presentatie, “en wil mensen die elkaar uit liefde opzoeken niet in de weg staan”.

Natuurlijke neiging

Net als de PvdA-top besteedt ook het Wl kort wat aandacht aan “discriminatie”. Maar ook de christen-democraten stellen daar geen harde maatregelen tegen in het vooruitzicht. “Hierbij verdient de weg van gesprek, ontmoeting, dialoog de voorkeur”, meent het instituut. Het toont zelfs begrip voor racisme, want “een toename van etnische diversiteit gaat gepaard met de natuurlijke neiging om de onderlinge afstand te vergroten”. Zo verklaart het instituut het samenleven van verschillende groepen feitelijk tot iets tegennatuurlijks. Vooral dat van groepen uit verschillende werelddelen, want de onderlinge culturele verschillen tussen Europese landen zouden niet fundamenteel zijn. “Er is sprake van een zelfde cultuurgebied, gevoed door de joodse, christelijke en humanistische bronnen. De Nederlandse cultuur kenmerkt zich door tolerantie voor andersdenkenden, door verdraagzaamheid en respect voor de menselijke persoon.”

Die loffelijke Nederlandse waarden, waar men elders vanzelfsprekend niet aan kan tippen, moeten ten voorbeeld gesteld worden aan de nieuwkomers. De afgelopen jaren is steeds duidelijker geworden waarin CDA-ers, en met name premier Jan Peter Balkenende, die waarden verpersoonlijkt menen te zien. Bijvoorbeeld in de roversbende van het VOC, de bloedjas admiraal Michiel de Ruyter en nu weer de religieuze fanaticus Calvijn. Allemaal werden die onderwerp van nationale promotiecampagnes en konden ze rekenen op lovende woorden van de premier.

Brandstapel

2009 is uitgeroepen tot het Calvijnjaar met een reeks activiteiten. Er wordt een hype van gemaakt via een glossy tijdschrift en een internetvragenlijst die “de c-factor” zou meten, de mate waarin iemand calvinistisch is. De test blijkt ongelovigen impliciet te veroordelen, naar het voorbeeld van Calvijn zelf. De fanaticus hield er een ontegenlijk negatief mensbeeld op na. “De mens is onbekwaam tot enig goed, en geneigd tot alle kwaad”, beweerde hij. Hij maakte zijn volgelingen ook wijs dat iedereen door God gepredestineerd was, waarmee hij keuzevrijheid en autonomie volkomen uitsloot. Ook eiste Calvijn dat zijn aanhangers zich slaafs op zouden stellen jegens hun meerderen. “Wij zullen niet aarzelen de allerslechtste tiran zulk een eerbied toe te dragen, als de Here hem waardig heeft geacht”, schreef de fanaticus. Hij stichtte in Genève een theocratische stadsstaat, waar andersgelovigen voor heksen werden uitgemaakt, vreselijk gemarteld en vervolgens geëxecuteerd, vaak levend op de brandstapel. Joden noemde hij “de allerheftigste vijanden van Christus zelf” en zijn volgelingen castreerden katholieke monniken zonder enige verdoving. In Nederland verboden de calvinisten al snel andere geloven, zoals de remonstranten, en stelden beroepsverboden in voor andersgelovigen, onder meer aan de universiteiten.

De relatieve vrijheid die er in Nederland heerste tijdens en na de Gouden Eeuw was geen calvinistische verworvenheid, maar eerder iets dat voortdurend bevochten moest worden op de calvinisten. En het calvinisme lag ook niet aan de basis van het handelskapitalisme, zoals Balkenende en veel andere topmensen wel trots beweren. Dat kapitalisme kwam op in katholieke gebieden als Noord-Italië en Vlaanderen. En ook in Amsterdam waren veel van de rijke handelaren katholiek.

Overigens was het calvinisme in die periode helemaal niet zo dominant onder de bevolking als de Calvijn-aanhangers vandaag de dag wel beweren. Dat beeld is ontstaan in de negentiende eeuw toen nationalistische geschiedschrijvers en opiniemakers op zoek waren naar “de nationale volksaard” en naar een ideologie die “ons” historisch bijeengebracht zou hebben. Uit die tijd stamt het idee dat Calvijn “een icoon van beschaving” was die “ons” een “Nederlands oergevoel van vrijheid” zou hebben bijgebracht. En zo kan het dus dat Balkenende in januari doodleuk in dagblad Trouw schreef dat het calvinisme “typisch Nederlands” zou zijn, en verantwoordelijk voor het “open en vrije karakter van de Nederlandse samenleving”. Holle retoriek die ook “allochtonen” zich eigen moeten maken om goede Nederlanders te worden.

Eric Krebbers

Uitzicht over de vroegere Duitse wijk van Leiden.

Leiden als stad van beloften

Leiden, februari 2009. Plaats van handeling: Us Bertus, “het Friese bakkertje”. In de winkel staat een stille corpsbal, een keurige student van rond de 18 jaar, strak in het pak met stropdas. Daarnaast staat een andere tiener, type arbeidersklasse, luid in zijn mobieltje te praten. Hij is gehuld in een trainingsbroek en heeft zijn vette haar in een matje. Twee Marokkaans-Nederlandse jongens komen lachend binnenlopen. Zegt de een tegen de ander: waarom zeg je dat niet gewoon in het Marokkaans? Die ander: ik kan helemaal geen Marokkaans! Vraag: wie is de echte Leenaar? Antwoord: alle vier! Dit is Leiden in een notendop.

Een scène die zo als illustratie had kunnen worden opgenomen in het boek “Van heinde en verre. Nieuwe Leidenaren door de eeuwen heen” van stadshistoricus Cor Smit. Leiden kent namelijk een eeuwenoude traditie van groepen mensen die uit heel diverse windstreken naar Leiden kwamen. Smit beschrijft in grote lijnen de komst van alle nieuwkomers vanaf de vroege middeleeuwen tot de dag van vandaag. Sommigen kwamen als passant, velen bleven. Ze zochten hun heil in Leiden uit economische, godsdienstige, academische of politieke motieven. Ze kwamen individueel en druppelsgewijs, maar soms ook met honderden tot duizenden tegelijk in een korte tijdsspanne. Ze bestreken alle sociale klassen: van academici en rijke kooplieden tot verpauperde ambachtslieden en landlopers.

Papen

Sommige historische feiten zijn wellicht bij veel Leidenaren al langer bekend. Zoals dat een flink aantal van de typische Leidse achternamen komen van uit Frankrijk gevluchte protestanten, de Hugenoten. Denk daarbij aan Sjardin (Jardin) en Devilee (De la ville). Maar dat de islamitische halve maantjes op het stadhuis verwijzen naar het gezegde “Liever Turks dan paaps”, een veel gebezigde uitdrukking tijdens de strijd tegen de katholieke Spaanse bezetters, weten vermoedelijk veel minder mensen. Dat elke grotere nieuwkomerpopulatie zijn kerkdiensten in de eigen taal hield, zoals Engels en Duits, en tegenwoordig Arabisch en Turks, zal niemand echt verbazen. Maar dat de église wallone dat al eeuwenlang elke zondag tot op de dag van vandaag in het Frans doet, is waarschijnlijk minder bekend.

Gebouwen waar Leenaars elke dag gedachteloos langslopen, zullen na lezing van Smits rijk geïllustreerde boek met heel andere ogen bekeken worden. Ze hebben dan een extra dimensie gekregen, zeggen iets over de mensen die ooit Leiden bevolkten. Smit heeft in zijn boek op een uiterst toegankelijke manier veel wat al eerder bekend was bij elkaar gebracht. Centraal staan de nieuwkomers, de migranten die naar Leiden kwamen en komen. Opdracht tot het schrijven van het boek kwam van de stichting Leiden, Stad van Vluchtelingen, die in 1988 is opgericht om een breder draagvlak te creëren onder de Leidse bevolking voor de opvang van vluchtelingen.

De publicatie is ook bedoeld als historische injectie in het bij tijd en wijle zeer onfrisse integratiedebat dat momenteel gevoerd wordt over hoe “de allochtonen” zich zouden moeten voegen in “onze samenleving”. Door te laten zien hoe generaties migranten een stempel hebben gedrukt op de stad, maant Smit tot enige kalmte en realiteitszin. Ook biedt hij hoop dat het wel degelijk mogelijk is om met vele verschillende nieuwkomers samen te leven. Niet naast elkaar zoals in onverschillige tolerantie, niet opgaand in een dominante cultuur door assimilatie, maar in gelijkwaardige interactie met elkaar. “Van heinde en verre. Nieuwe Leidenaren door de eeuwen heen”, Cor Smit. Uitgeverij: Primavera Pers, € 16,50, ISBN: 9789059970700.

Ellen de Waard

Overheid aangeklaagd wegens dakloos maken van illegale kinderen

Vluchtelingenkind uit Kosovo.

slagboom hebt' - het kind gebaart in een grote streep van links naar rechts - 'en je staat eerst aan deze kant, dan zetten ze je tas aan de andere kant en dan moet je daar bij gaan staan'. Voor kinderen vormt het een bijzonder schokkende ervaring om naar Nederland te moeten vluchten en dan als een vuilniszak te worden gedumpt.

De zeventienjarige Kamil vluchtte met zijn ouders en broer 8 jaar geleden naar Nederland en sliep sindsdien op maar liefst 28 plekken, onder meer in diverse azc's, een park, een tent, een bushokje, en een betonnen buis op een bouwplaats. Over overheids personeel dat hem dakloos maakte zegt hij: "Ik vind het heel vreemd dat mensen dat kunnen doen: iemand zomaar op straat zetten zonder dat je weet waar die persoon heen moet. Ik snap wel dat het gewoon hun werk is, maar ik zou dat nooit, echt nooit, kunnen doen. Volgens mij kun je dat alleen als je geen hart hebt." Zijn moeder kon hem geen dak boven zijn hoofd meer bieden. In dat soort gevallen haalt de overheid het kind onder dwang weg bij zijn ouders. Zo ook Kamil. Hij kwam daardoor terecht in allerlei pleeggezinnen, steeds voor korte tijd. Zijn moeder zag hij nauwelijks meer.

Pyjama

Ook de twaalfjarige Arif overnachtte overal en nergens. "Toen hebben we ongeveer anderhalf jaar in een caravan in een asielzoekerscentrum in Voorthuizen gewoond", vertelt hij. "Omdat er iets mis was gegaan met het aanvragen van een voorlopige voorziening, kwam de politie ons op een ochtend heel vroeg halen. Ik lag nog te slapen toen een politieagent mij wakker maakte. Hij riep: 'Hee vriend, meekomen!' Dat vond ik zo eng. Ik vind het nog steeds heel moeilijk om politieagenten te zien. Ik voel dan dat ik weer bang en boos word. We werden met het hele gezin op straat achter de poort van het asielzoekerscentrum gezet. Onze schoenen en kleding mochten we niet eens even aantrekken. We liepen op sokken. Onze schoenen werden achter de poort gesmeten. Die moesten we daar maar aantrekken. Mijn zus had alleen haar pyjama aan." Nadat de tienjarige Hevien samen met haar familie op straat was gezet, moest ze in een park onder een grote boom slapen. Daar maakte ze iets wrangs mee. Een dakloze man vroeg aan haar zusje: "Heeft u iets over voor een dakloze?". Haar zusje antwoordde: "Maar wij zijn ook dakloos, hoor!". De man schrok daarvan en wenste hen succes.

Alle kansen voor alle kinderen, zo luidt het motto van ChristenUnie-minister voor Jeugd en Gezin André Rouvoet. Maar de overheid maakt illegale kinderen rechteloos en rukt gezinnen zelfs uit elkaar, als de ouders door de uitsluiting niet meer in staat zijn om hun kinderen genoeg eten en onderdak te geven. In plaats van dit soort families geld en woonruimte aan te bieden, schendt het kabinet-Balkenende blijkbaar liever het recht op een gezinsleven.

Harry Westerink

Noten

1. "Rechter schiet te klein gat in Koppelingswet", Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11188f75.htm>.
2. "Linkse advocaten in actie tegen uitsluiting", Harry Westerink en Ellen de Waard. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11375f89.htm>.
3. "List of complaints and state of procedure" (klacht nr. 47). Op: Council of Europe-website <www.coe.int/t/dghl/monitoring/socialcharter/Complaints/Complaints_en.asp>.

Brochure over moslimfundamentalisme

In de Gebladerte-reeks is brochure nr. 32 verschenen, getiteld "Linksom tegen het moslimfundamentalisme". De auteurs, Mehmet Kirmaci en Eric Krebbers, zijn beiden actief bij de linkse basisorganisatie Doorbraak. Het islamitische fundamentalisme wint wereldwijd aan macht en invloed, ook in West-Europa. Kirmaci en Krebbers analyseren het gedachtengoed van moslimfundamentalistische groeperingen, intellectuelen en geestelijke voorgangers die in Nederland actief zijn. Ook gaan ze in op de achtergrond van de fundamentalisten. Kirmaci en Krebbers tonen aan dat de autoritaire, seksistische en homovijandige ideologie en idealen van het moslimfundamentalisme volkomen tegengesteld zijn aan het wereldbeeld van links. Ze roepen op tot een actieve strijd tegen het islamitische fundamentalisme, als onderdeel van een sterkere linkse oriëntatie op "allochtone" jongeren die - geconfronteerd met racisme, islamofobie en uitsluiting - alle redenen hebben om op zoek te gaan naar politieke alternatieven. De auteurs zien progressieve moslims nadrukkelijk als bondgenoten.

De brochure telt 68 pagina's en bevat 11 artikelen. Hij kan besteld worden door 3 euro over te maken op giro 95225 t.n.v. Stichting Gebladerte te Leiden o.v.v. "G32". Vermeld ook duidelijk je adresgegevens. Ook alle eerder verschenen brochures in de Gebladerte-reeks zijn nog verkrijgbaar. Bestellen? Zie: <www.defabel.nl/geblader.htm>.

Diverse mensenrechtenorganisaties hebben de Nederlandse overheid aangeklaagd bij het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR), omdat het vreemdelingenbeleid illegale kinderen uitsluit van basisvoorzieningen als onderdak en inkomen. Zo discrimineert de overheid kinderen op grond van hun verblijfsstatus, wat volgens het internationale kinderrechtenverdrag is verboden.

In 2006 bepaalde de Centrale Raad van Beroep dat kinderen van ouders die verblijfsrecht hebben aangevraagd, onderdak en inkomen behoren te krijgen.¹ Als hun ouders die voorzieningen niet kunnen bieden, dan moet de overheid dat doen. Zo schoot de rechter een gaatje in het uitsluitingsbeleid via de Koppelingswet. Een heel klein gaatje, want de administratieve apartheid bleef verder volkomen in stand. Als hun ouders geen verblijfsrecht hebben aangevraagd, mag de overheid volgens de rechter illegale kinderen namelijk wel uitsluiten van vrijwel alle voorzieningen.

Twee jaar na deze uitspraak diende kinderrechtenorganisatie Defence for Children International (DCI) bij het ECSR een klacht in over het uitsluiten van illegale kinderen. De klacht wordt ondersteund door de advocaten Pim Fischer² en Neal Blomjous, de wetenschapper Joris Sprakel, Unicef Nederland, het Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS) en het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM). De mensenrechtenorganisaties stellen dat de overheid het Europees Sociaal Handvest (ESH) schendt door illegale kinderen geen onderdak te geven en ook geen geld om dat te kunnen betalen.

In een toevoegsel bij het ESH staat weliswaar dat het mensenrechtenverdrag in beginsel niet van toepassing is op illegalen. Maar het Europees Comité heeft in een andere klacht bepaald dat het uitsluiten van illegalen "hun menselijke waardigheid" niet mag aantasten. Een aantal basisrechten zou aan niemand mogen worden onthouden. Daarbij verwees het comité uitdrukkelijk naar het internationale kinderrechtenverdrag. Zo zouden illegale kinderen niet mogen worden uitgesloten van onderdak. Op 23 september 2008 heeft het ECSR de klacht ontvankelijk verklaard.³ Het kan nog twee jaar duren voordat de klacht inhoudelijk wordt behandeld.

Vuilniszak

Omdat veel mensen die met illegale kinderen te maken hebben, zoals leraren, medici en advocaten, vaak niet goed weten wat hun rechten zijn, heeft DCI de website <www.ilegaalkind.nl> gelanceerd. Die is bedoeld om iedereen te informeren over deze rechten. Ook heeft DCI de brochure "Voor ieder kind een (t)huis" gepubliceerd. Daarin komen vluchtelingenkinderen aan het woord die aan den lijve hebben ondervonden hoe het is om steeds te moeten zwerven van de ene plek naar de andere. Aan een kind dat uit een azc gezet was vroeg DCI hoe dat precies in zijn werk ging. "Nou, dan stoppen ze al je spullen in een plastic tas, of je doet dat zelf. En als je dan hier de

Rood Verzetsfront

In de jaren 70 en 80 voerden organisaties als de Rote Armee Fraktion (RAF) en de Revolutionäre Zellen in Duitsland en de Rode Brigades in Italië een stadsguerrilla. Ook in Nederland zijn er diverse pogingen gedaan om de gewapende strijd van de grond te krijgen. Het Rood Verzetsfront (RVF) was daar een van. Het is interessant en inspirerend om te lezen hoe er zo kort geleden nog door radicaal-linkse activisten gedacht werd over het voeren van revolutionaire strijd, en dat ze hun ideeën ook daadwerkelijk in praktijk probeerden te brengen. De eerste activiteiten waren gericht op solidariteit met de RAF en dan vooral op het steunen van de gevangenen leden van die organisatie, die ook in Nederland zaten. Later waren er ook acties tegen onder meer de toenemende repressie in Nederland en de rest van Europa. Dat was in de tijd dat het politieapparaat verder uitgebreid en gemilitariseerd werd. Zaken die nu heel gewoon gevonden worden, zoals antiterreureenheden, sluipschutters, pantserwagens en het koppelen van persoonsgegevens, werden toen ingevoerd.

Veel minder inspirerend aan het RVF en de kringen waar de organisatie uit voortkwam, was hun autoritaire revolutionaire machismo. In hun ideologie kwam daardoor het voeren van de gewapende strijd centraal te staan en belandde de inhoud op de tweede plaats. Door de repressie en de interne strijd over de te volgen lijn viel de organisatie steeds verder uiteen tot de leden er eind jaren 80 een punt achter zetten. De belangrijkste kritiek is echter dat ze er nooit echt in slaagden mensen te mobiliseren en een beweging op te bouwen. Ze bleven veroordeeld tot de marges van de radicaal-linkse scene.

Het boek gaat erg gedetailleerd in op alle activiteiten, van bladen uitgeven en posters plakken tot het voorbereiden van bomaanslagen, maar mist een kritische analyse. Paul Moussault, een van de twee schrijvers, was zelf actief in de RVF en het boek heeft soms de schijn tegen dat hij het ook gebruikt om zijn geschiedenis te schrijven en af te rekenen met de critici van toen. Dat is jammer, maar het boek blijft een aanrader voor iedereen die meer wil weten over de linkse geschiedenis van Nederland en de radicale onderdelen daarvan.

“Rood Verzetsfront. Aanzetten tot stadsguerrilla in Nederland”, Paul Moussault en Jan Lust. Uitgeverij: Papieren Tijger, € 25,-. ISBN: 9789067282222.

Sandor Schmits

Recensies

Oorlog op vijf continenten

Het boeiende boek “Oorlog op vijf continenten” gaat over de Tweede Wereldoorlog in de “herkomstlanden” van een groot deel van de migranten in Nederland: China, Marokko, de Nederlandse Antillen, Suriname, Joegoslavië, de Sovjet-Unie, Indonesië en Turkije. Het gaat ook in op de vraag hoe de herinneringen van de migranten zijn te integreren in de nationale herdenking van de Tweede Wereldoorlog.

De oorlogservaringen in de genoemde landen verschillen nogal van elkaar. Soldaten uit Marokko hebben in Europa meegevochten in Franse dienst, terwijl Turkije zich grotendeels buiten de oorlog heeft weten te houden. Voor Nederland ligt het begin van de Tweede Wereldoorlog in mei 1940. Maar in China begon het geweld al in 1937 bij de eerste schotenwisseling tussen Japanse en Chinese soldaten. Dat vormde voor Japan het startsein om China binnen te vallen. Voor veel landen vormt de Tweede Wereldoorlog een breuk. Voor China valt die periode echter juist te zien als een voortzetting van de Sino-Japanse oorlog. In Joegoslavië vochten de verschillende fracties die in verzet kwamen tegen de bezetting door de Asmogendheden, de monarchisten en de partizanen, onderling ook nog eens een burgeroorlog uit. In de Sovjet-Unie werden de Duitse troepen door sommige groeperingen gezien als bevrijders. En in de toenmalige Nederlandse koloniën, Indonesië, Suriname en de Nederlandse Antillen, kan de Tweede Wereldoorlog beschouwd worden als een opmaat tot dekolonisatie.

In de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog was de herdenking hier voornamelijk gericht op Nederlanders. Centraal stond daarbij wie er goed en wie er fout waren tijdens de oorlog. Pas in de jaren 60 kwam er ook oog voor de slachtoffers van de nazivervolgingen, met name voor de Joden. Met het verstrijken der jaren eisen nu steeds meer groeperingen hun eigen plek op tijdens de herdenkingen. Maar dat bots met het dominante idee van nationale eenheid. Het boek vertelt een verhelderende geschiedenis van de steeds veranderende vormen van herdenken en kijken naar de Tweede Wereldoorlog.

“Oorlog op vijf continenten. Nieuwe Nederlanders & de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog”, Kees Ribbens, Joep Schenk en Martijn Eickhoff. Uitgeverij: Boom, € 19,50. ISBN: 9789085066439.

Roel Nagel

Grijze Wolven in Nederland

In de brochure “Ik sterf voor jou, Turkije” is een aantal artikelen uit de periode 2005-2008 over Turks nationalisme in Nederland gebundeld. De brochure is uitgegeven door Alert! en de Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts, en verhaalt over onder meer extreem-rechtse Turkse culturele bijeenkomsten waar soms wel duizenden aanhangers, ook wel Grijze Wolven genoemd, op af komen. Die bijeenkomsten staan bol van de haat tegen links, Koerden en Armeniërs. Er treden ultra-nationalistische artiesten op en er wordt driftig met vlaggen van de Grijze Wolven gezwaaid. De burgemeesters van steden waar zulke haatzaaiende bijeenkomsten plaatsvinden weigeren stevast in te grijpen, zelfs wanneer ze er vooraf door critici op geattendeerd zijn.

De uitgave besteedt verder aandacht aan de gemeentelijke subsidies die extreem-rechtse Turkse organisaties nog steeds ontvangen. Zo heeft Amsterdam door de jaren heen voor meer dan een miljoen euro Wolven-organisaties gefinancierd, nog afgezien van de gesubsidieerde banen waar ze over beschikten en beschikken. Vooral het Wolven-bolwerk aan de Amsterdamse Zeeburgerdijk, bekend van de Ulu Camii-moskee en het hoofdkwartier van de Wolven in Nederland, profiteerde ervan.

Ook is er aandacht voor Grijze Wolven die zowel in Nederland als in België actief zijn bij politieke partijen als het CDA en de VVD. Dat speelt vooral sinds de inmiddels overleden leider van de Turkse extreem-nationalistische partij MHP hen daartoe in 1996 opriep. Politieke partijen reageren meestal nogal passief als ze op de nationalistische achtergrond van een van hun Turkse kandidaten gewezen worden. Men ontkent alles en steekt liever de kop in het zand.

“Ik sterf voor jou, Turkije. Turks extreem-rechts in Nederland”, Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts en Alert!. Bestellen? Maak € 4,- over op giro 6896749 t.n.v. Alert! te Utrecht o.v.v. “brochure 2009”.

Gerrit de Wit

Uit de illegaliteit

Tussen twee vuren in

Magamed is in 1947 in Kazachstan geboren, als kind van Tsjetsjeense ouders. Vanaf 1957 woonde hij in Tsjetsjenië. Als lid van een onafhankelijk vredescomité sprak hij zich vanaf midden jaren 90 in het openbaar steeds uit tegen de afscheidingsoorlog in Tsjetsjenië. Een kwart van de hele Tsjetsjeense bevolking is slachtoffer geworden van die oorlog, en nog een kwart is op de vlucht geslagen, aldus Magamed. Hij koos geen partij voor Rusland of voor de religieus-nationalistische Tsjetsjeense guerrillabeweging, maar verwierp oorlog en militarisme in het algemeen. Hij leverde kritiek op Russische en Tsjetsjeense machthebbers die gewone mensen opofferen voor hun eigen belangen. Daarom werd hij door beide partijen bedreigd. Hij stond tussen twee vuren in. Hij werd opgepakt, vastgezet en gemarteld door doodseskaders. Men drukte brandende sigaretten uit op zijn lichaam.

In 2001 vluchtte hij samen met zijn zoon naar Duitsland. Daar vroeg hij asiel aan. Zijn zoon kreeg verblijfsrecht, hijzelf alleen maar een soort gedoogstatus. Toen hij meende dat Tsjetsjenië weer veilig genoeg was, ging hij terug. Maar een paar dagen na aankomst werd hij weer opgepakt door de geheime dienst. Met behulp van een kennis wist hij te ontsnappen. Weer moest hij vluchten. Mensensmokkelaars bepaalden voor hem het land waar hij deze keer heen zou gaan. Dat werd Nederland, waar hij eind 2003 aankwam. Hij vroeg asiel aan en kwam in een azc terecht. Na 8 maanden werd hij afgewezen op grond van het Dublin-verdrag. Wie in een EU-land asiel aanvraagt, mag later niet opnieuw asiel aanvragen in een andere lidstaat. Zijn advocaat adviseerde hem daarop om het azc te verlaten omdat de Nederlandse overheid hem naar Duitsland zou gaan deporteren. Zo kwam hij op straat te staan. Hij mocht gelukkig logeren bij andere Tsjetsjenen.

Toen leerde hij Luba kennen. Een vrouw die ook uit Tsjetsjenië was gevlucht, later asiel kreeg en inmiddels ook de Nederlandse nationaliteit heeft. Hij trok bij haar in. Luba is arbeidsongeschikt en heeft grote problemen met haar gezondheid. Ze bezochten het inloopsprekuur van De Fabel en vroegen om advies. Ze hadden besloten om voor Magamed verblijfsrecht aan te vragen op grond van gezinsvorming. Zo zou hij ook goed voor haar kunnen gaan zorgen. Maar ze konden de legeskosten voor de aanvraag niet betalen. Die bedroegen ruim 800 euro. Ze leven samen van Luba's bijstandsuitkering en zijn dus behoorlijk arm. Nadat een goede advocaat was geregeld en het geld met veel moeite bij elkaar was gesprokkeld, konden ze de aanvraag gelukkig alsnog indienen. Magamed mag de procedure in Nederland afwachten. Maar hij mag niet werken en hij kan ook de Nederlandse taal niet goed leren. "De tijd loopt weg", zo omschrijft hij al die jaren dat hij wacht op een betere toekomst. Fijn is wel dat Luba en Magamed een goed contact hebben met hun burens, voor wie Magamed vaak klusjes opknapt. Hij wil graag wat doen en helpt daarom mensen in zijn woonomgeving. "Wij zijn soefi-moslims, net als veel andere Tsjetsjenen", vertelt hij. "Soefi's zijn pacifistisch. We zijn tegen Bin Laden en andere moslims die geweld gebruiken. Die mensen gebruiken religie om hun eigen macht te vergroten en anderen te onderdrukken. Dat wijzen we af." Harry Westerink

doorbraak

Doorbraak is een linkse basisorganisatie die strijdt voor een ecologisch duurzame wereld zonder uitbuiting, onderdrukking en uitsluiting. Daarom vechten we van onderop tegen het kapitalisme, het patriarchaat, racisme, nationalisme, religieus fundamentalisme en militarisme. **Doorbraak** is een gezamenlijk initiatief van zogenaamde allochtonen en autochtonen, juist om het denken in zulke etnische verdelingen te doorbreken.

Hoe die betere wereld er precies uit moet gaan zien? En hoe we daar willen komen? Dat willen we gaandeweg en samen met anderen bedenken en bevechten. We willen daarbij linkse hokjes doorbreken, en voortbouwen op en kritisch omgaan met de ideeën en ervaringen van eerdere linkse bewegingen en initiatieven. De eerste stap is onszelf en onze strijd organiseren, want alleen zo zijn positieve veranderingen daadwerkelijk af te dwingen. **Doorbraak** zal zich de komende tijd vooral richten tegen racisme en migratiebeheersing. Wij strijden samen voor socialisme van onderop, en dus voor gelijke rechten voor iedereen en open grenzen, want de wereld is eveneens van iedereen.

Doorbraak Postbus 901, 7400 AX Deventer. www.doorbraak.eu.
Tel: 06 4120 61 67. **E-mail:** doorbraak@doorbraak.eu.
Op de hoogte blijven van Doorbraak activiteiten?
Stuur een mailtje met daarin "Doorbraak Info".

De Fabel van de illegaal

Tegen racisme en migratiebeheersing

De Fabel van de illegaal is een radicaal-linkse basisorganisatie. Sinds de oprichting in 1990 streven wij naar een vrij-socialistische, feministische en ecologisch duurzame samenleving. Dat kan alleen via een fundamentele omwenteling van de sociale en bezitsverhoudingen op wereldschaal. Centraal in onze politieke analyse staat de bevolkingspolitiek die staten voeren om de omvang en de 'kwaliteit' van de bevolking te beheersen, nodig om het kapitalisme optimaal te laten functioneren. Migratiebeheersing speelt daarbij een belangrijke rol.

De Fabel heeft de strijd tegen migratiebeheersing tot speerpunt gemaakt. Daarbij werken wij liefst samen met migranten en vluchtelingen. Die worden door de staat aan een rigide selectie onderworpen. Sommigen worden bruikbaar geacht en tijdelijk ingezet als arbeidskracht, anderen blijvend en die worden dan gedwongen tot integratie. Het merendeel wordt echter niet nuttig geacht en afgewezen. Zij worden vervolgens gedeporteerd of geïlegaliseerd. De "illegalen" worden uitgesloten van alle voorzieningen, uitgebuit in bedrijven en opgejaagd door de politie. Na arrestatie volgt opsluiting, deportatie of dumping in de illegaliteit. Het beleid is daarbij erg seksistisch. Vrouwen worden zelden als politiek vluchteling erkend, en de meesten krijgen slechts een afhankelijke verblijfsvergunning waardoor ze gedwongen worden om jarenlang bij hun man te blijven.

De overheid probeert de migratiebeheersing voortdurend effectiever te maken. Daarvan getuigen de invoer van het sofi-nummer, de Koppelingswet, de nieuwe Vreemdelingenwet, de bouw van steeds meer illegalenbajessen, de razzia's, de identificatieplicht, de gedwongen integratie en ook de "vrijwillige" terugkeer. In een poging dat beleid te rechtvaardigen komen politici en opiniemakers met allerlei fabels over "illegalen" en "allochtonen". Ze sluiten daarbij nauw aan bij het al veel langer levende racisme en nationalisme. Er ontstaat zo een klimaat waarin de gevestigde parlementaire politiek steeds verder afglijdt naar rechts. Bestaande extreem-rechtse groeperingen krijgen zo een steuntje in de rug.

Daad bij het woord

- De Fabel steunt zelforganisaties van migranten en vluchtelingen bij hun strijd voor gelijke rechten. Bekende voorbeelden uit het verleden zijn het kerkasiel van Iraanse vluchtelingen, de hongerstakingen van "witte illegalen", en de acties van gevluchte Turkse dienstweigeraars.
- De Fabel steunt individuele illegalen via een spreekuur. Wij proberen afgesloten voorzieningen weer open te breken en werken tevens aan steunstructuren, zoals de stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden (GIL).
- De Fabel onderzoekt en bestrijdt alle aspecten van de migratiebeheersing. Onze speciale aandacht gaat momenteel uit naar de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en "vrijwillige" terugkeer.
- De Fabel onderzoekt en bestrijdt alle vormen van extreem-rechts, racisme en nationalisme. Onze speciale aandacht gaat nu uit naar de partij Nieuw Rechts. Daarnaast keren we ons tegen nazi's, rechtse opiniemakers en religieuze fundamentalisten.
- De Fabel publiceert een gelijknamige tweemaandelijks krant tegen racisme. Wij brengen ook regelmatig brochures uit in de Gebladerte-reeks over uiteenlopende, voor links belangrijke thema's. Daarnaast beheren wij een linkse bibliotheek met tienduizenden boeken, tijdschriften en knipsels over zeer uiteenlopende terreinen en vormen van linkse politieke strijd.

Steun aan illegalen

Woon je in de Leidse regio, en heb je geen verblijfspapieren of ken je iemand zonder verblijfspapieren? Kom langs, of bel De Fabel

- voor gezondheidszorg. De Fabel kan maandag, woensdag en vrijdag tussen 14:00 en 17:00 uur een dokter, tandarts, de GGD, kraamhulp, maatschappelijk werk of psychische hulpverlening regelen. Al deze hulp kan gratis.
- voor juridische en andere steun. De Fabel houdt iedere woensdag tussen 14:00 en 17:00 uur spreekuur. Je kan dan steun krijgen bij het vinden van een advocaat. Ook geeft De Fabel advies bij problemen rond trouwen of officieel samenwonen en bij allerlei andere problemen die samenhangen met het leven zonder verblijfsvergunning, en met uitsluiting en tegenwerking door instanties.

Krant tegen racisme

Voor minimaal € 18,00 per jaar ben je al Fabel-donateur en ontvang je onze tweemaandelijks krant gratis thuis. Minima kunnen volstaan met € 10,00. Overmaken op girorekening 95225 t.n.v. St. Gebladerte te Leiden o.v.v. "donatie". Vermeld duidelijk je adres.

Lay-out: Zwart op Wit, Delft

Drukkerij: Albani, Den Haag

ISSN: 1566-158X

Oplage: 800

Wil je tussentijds per e-mail af en toe actie-aankondigingen en discussiestukken van De Fabel ontvangen? Stuur dan een e-mail naar <info@defabel.nl> met de tekst "Fabel Nieuws".

Aftrekbare giften

De Fabel krijgt geen overheidssubsidie. Financiële bijdragen zijn zeer welkom. De Fabel is erkend als "algemeen nut beogende instelling", waardoor giften aftrekbaar zijn van de belasting. Graag overmaken op girorekening 4418467 t.n.v. De Fabel van de illegaal te Leiden o.v.v. "gift".

Adres

Koppenhinksteeg 2, 2312 HX Leiden

Tel: 071 512 7619

Fax: 071 513 4907

Bereikbaar maandag, woensdag en vrijdag: 14:00-17:00 uur

Spreekuur voor illegalen op woensdag: 14:00-17:00 uur

E-mail: <info@defabel.nl>

Fabel Website: <www.defabel.nl>

Fabel Archief: <www.gebladerte.nl>